

Naročnina

Dnevna izdaja

za državo SHS

mesečno 20 Din

polletno 120 Din

celoletno 240 Din

za inozemstvo

mesečno 35 Din

nedeljska izdaja

celoletno v Jugoslaviji 80 Din, za inozemstvo 100 D

SCOLOVENECE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov

1 stolp, peti vrsta

malih oglasov po 150

in 2 D, večji oglas

nad 45 mm višine

po Din 2-50, veliki

po 3 in 4 Din, v

uredniškem delu

vsilica po 10 Din

o Pri večjem o

naročilu popust

Izide ob 4 zjutraj

razen ponedeljka in

dneva po praznikih

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III

Rokopisi se ne vračajo, ne frankirani

pisma se ne sprejemajo - Uredništvo

telefon štef. 50, upravnštva štef. 328

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni

račun: Ljubljana štef. 10.650 in 10.349

za inzerate, Sarajevsko št. 7563, Zagreb

št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Političen list za slovenski narod

Trgovska pogodba z Italijo v skupščini.

Posl. Smodej proti konvenciji in za varstvo slovenske manjšine v Italiji.

PREZIRANJE NAŠIH GOSPODARSKIH KROGOV. — TAJNA ZUNANJA IN TRGOVINSKA POLITIKA NAŠE VLADE. — POGODBA NUDI ITALIJI VSE PREDNOSTI. — NAŠA VLADE SE NI ZAVZELA ZA NARODNE PRAVICE NAŠE MANJŠINE V ITALIJI. — RADICEVCI ZOPET KAPITULIRALI.

Belgrad, 9. junija. (Izv.) Ob 10 dopoldne se je pričela seja narodne skupščine. Tajnik Kobasica je čital zapisnik. Skupščina je obvestil, da je poslanec Mihajlo Živković odložil poslanski mandat. Slučaj se je odkazal verifikacijskemu odboru. Nato so se predčitale razne prošnje in pritožbe.

Na dnevnem redu je bila razprava o poročilu odbora o pogodbi za trgovino in plovbo med našo in italijansko državo. Prvi je govoril trgovinski minister Krajač. Njegov dolgi ekspeze je poslušalo le malo poslancev, tako od vladne večine kakor od opozicije. V ekspezeju je naglašal, da je ta pogodba prva po vojni, ki je modernega tipa in ki se približuje predvojnimi pogodbam. Nato je razlagal historijat in geografsko lego medsebojnih mej in naglašal, da nas ozki Jadranski kanal na sosedno Italijo. Neposredni motiv za sklepanje te pogodbe je bil ta, da smo z rapalsko pogodbo vezani, da reguliramo svoje finančne odnose z Italijo. Trumbić je ugovarjal, da to ni res.

Po govoru ministra za trgovino je dobil besedo poslanec Smodej, ki je pojasnil stališče Jugosl. kluba. To je prva pogodba po vojni in vsebuje odredbe o obmejnem prometu. Sklenjena je bila 14. julija 1924, do danes pa je ostala tajna. Enako so ostale tajne vse konvencije, ki so se potem sklenile. Zdi se, da ima vlada slabo vest, ker se boji opravičene kritike javnosti in skupščine. Trgovinska pogodba se je sklenila brez sodelovanja gospodarskih krogov, čeprav se je v odboru zadrževalo, da so pri sklepanju sodelovali.

Poslanec Smodej nato navaja pisma, ki jih je prejel od posameznih zbornic in ki dokazujejo, da niso imeli gospodarski krogi pri sklepanju te tako važne pogodbe nobene besede. Zato je ta tarifna pogodba takšna, da je v veliko škodo našega ljudstva. Zdi se, da pri nas nimamo samo tajne zunanje politike, ampak tudi tajno trgovinsko politiko, v kolikor moremo reči, da imamo sploh kako določeno trgovinsko politiko. Poslanec obsoja to politiko. Najostreje graja dejstvo, da se tako važni zakonski načrti predlagajo skupščini šele v poslednjem trenutku.

Nato prehaja na kritiko konvencije. Ugotavlja, da reciprociteta, ki je v tej pogodbi, ne pomeni ničesar drugega, kakor popolno kapitulacijo pred Italijani in uničevanje naše slabotne trgovske mornarice. Iz vse pogodbe se da razvideti, da se naša trgovska mornarica ne more razvijati in da je vsaka konkurenca izključena. Z reciprociteto, ki jo daje naša država Italiji, skuša Italija z vsemi sredstvi priti na Balkanu do nadoblasti, tako na morju kakor na kopnem. Globoko je treba obžalovati, da zunanji minister s tem dovolj ne računa, vsaj v tej pogodbi ne. Še manj se more govoriti o reciprociteti v tarifnem delu te pogodbe.

Posl. Smodej navaja posamezne postavke in pravi, da se iz te primerjave najbolje

razvidi reciprociteta. Pri uvozu v Jugoslavijo ima Italija 23 carinskih postavk, oziroma 66, nasprotno pa naša država proti Italiji 14, oziroma 3 postavke. To ni nobena reciprociteta. Nato našteva posamezne postavke, ki dokazujejo, da bo vsled te pogodbe naša industrija trpela veliko škodo. Posebno je nezahvalna železna in oljarska industrija in druge. Na ta način se omogoča konkurenca Italije v naši državi, naša domača industrija pa se uničuje radi težavnega gospodarskega položaja, v katerem se nahajamo.

Kritizira nekatere odredbe glede obmejnega prometa in navaja, da naše obmejne oblasti obmejnega prometa ne vodijo dobro, da ne gredo občinstvu na roke, ampak da ga celo šikanirajo.

Treba je, da vas opozorim na stališče našega nacionalnega elementa v Italiji. V naših vrstah se mnogo čuje, pa tudi med ljudstvom, da zunanji minister ne računa zadosti z našimi narodnimi manjšinami v Italiji. Ugotoviti moram, da se pri teh konvencijah ni prav nič računalo s težnjami in željami naših rojakov v Italiji. Poslanci nimamo nobene prilike, da bi se med štirimi očmi razgovarjali z zunanjim ministrom o raznih vprašanjih in o željah našega elementa v Italiji. Pri nas se vodi tajna zunanja politika.

Hrvati in Slovenci v Istri in na Primorskem so imeli skozi desetletja narodno šolstvo. Sedaj je Italija ukinila ljudsko in srednje šolstvo. Deca zabranjuje, da bi govorila v materinem jeziku. Poslanec Besednjak je v rimskem parlamentu predložil ministru Fedeleju listino, po kateri se v 65 občinah niso dajale dodatne ure, ki jih določa zakon. Slovenski učitelji se preganjajo in šikanirajo. Uradno se jim naroča, da se vpišejo v fašistične organizacije.

Vprašam, kaj je vlada storila, posebno pri teh konvencijah, ki se smatrajo kot nadaljevanje prijateljstva z Italijo? Vemo, da gre približno tretjina našega izvoza v Italijo. Zato nismo za to, da bi se sprejela ta pogodba v našo škodo in da bi se uničilo naše majhno pomorstvo. Smo proti pogodbi, ker Italija namreč v tem času ne postopa prijateljsko z našo narodno manjšino. Iz razlogov, ker vlada ne računa s temi vprašanji, zahtevamo, da se naša narodna manjšina v Italiji zaščiti! Poslanec izjavlja v imenu Jugosl. kluba, da bo glasoval proti.

Nato je govoril poslanec Pera Jovanović (rad.), ki je pozival poslance, da glasujejo za pogodbo. Nato se je vršilo glasovanje in je bila pogodba sprejeta. Zanj so glasovali vsi radičevski poslanci, dasi so na shodih in v »Domu« proti njej gremili, med njimi pa tudi Pucelj.

Belgrad, 9. jun. (Izv.) Zunanji minister dr. Momčilo Ninčić je med skupščinsko sejo hodil od kluba do kluba in se razgovarjal z zastopniki posameznih opozicijskih skupin ter jih nagovarjal, da glasujejo za pogodbo z Italijo.

Vprašanje razširjenja sveta Društva narodov odloženo.

Zeneva, 9. jun. (Izv.) Zborovanje odbora za razširjenje Društva narodov, ki bi se imelo vršiti 28. junija, je odloženo na poznejši čas. Sklicano bo izredno zasedanje za rešitev tega vprašanja. Dosedaj še ni dosežen sporazum o tem vprašanju s Španijo in Brazilijo.

Zeneva, 9. jun. (Izv.) V dobro poučenih krogih se izve, da namerava svet Društva narodov koncem julija sklicati izredno sejo, da pripravi vse potrebno za vstop Nemčije. Gre za to, da se odstranijo vse težkoče in se osigura Nemčiji sprejem v Društvo narodov v septembru brez novih težkoč.

Zeneva, 9. jun. (Izv.) Pred sklepom današnje dopoldanske seje je svet Društva narodov sklenil, da se popoldne vrši nejavna

seja, na kateri bodo obravnavali reformo sveta. Ta predlog je stavil japonski delegat Iši, podpiral ga je tudi Briand.

Zeneva, 9. jun. (Izv.) Svet Društva narodov bo še danes razpravljal o predlogu ministrskega predsednika Brianda o ukrepih proti ponarejevalcem denarja.

Zeneva, 9. junija. (Izv.) Španski zastopnik De Anerbulle, legacijski svetnik pri bernskem poslanstvu, se je pri vseh glasovanjih sveta Društva narodov vzdržal glasovanja.

Zeneva, 9. junija. (Izv.) Na popoldanski tajni seji sveta Društva narodov so razpravljali o reorganizaciji sveta. Sklenili so sestaviti posebno študijsko komisijo, katera mora proučiti stališče Španije in Brazilije.

Finančna kontrola nad Avstrijo ukinjena.

Zeneva, 9. junija. (Izv.) Prva točka dnevnega reda današnje seje sveta Društva narodov je bila ukinitve finančne kontrole nad Avstrijo. Poročilo avstrijskega odbora je podal Chamberlain, ki je poudarjal s kolikimi žrtvami je avstrijsko ljudstvo sprejelo nase breme gospodarske sanacije. Poudarjal je tudi velike zasluge vlade pri sanaciji in častital na uspehu. Častitkam Chamberlaina se je pridružil tudi Scialoja. Češki minister Beneš je izrazil svoje veselje nad tem, da je bilo njegovi vladi pridržano sodelovati pri tem saniranju. Zelo laskavo se je izrazil o razmerju med obema državama. Predlog odbora je bil nato sprejet. Zatem je govoril komisar dr. Zimmermann, ki je podal sliko o težkočah, s katerimi se je imela boriti avstrijska republika. Težek gospodarski položaj je povzročil povojni evropski položaj, nestalnost svetovnega gospodarstva in

silno zmanjšanje izvoza v sosednje države. Neugodno je vplivala nestalnost valut v srednjeevropskih državah. Čeravno so večkrat nastopale stvarne težkoče, je bilo delo vendar vedno skupno in osebnih odnosov izvrstni. O vseh osebah s katerimi je delal ima najboljši vtis. Avstrijsko ljudstvo je izvršilo veliko delo. Za njim je govoril dr. Ramek, ki je opozoril na važnost tega trenutka, ko je Avstrija izpolnila vse svoje obveznosti. Veliko in težko delo, ki ga je pričelo Društvo narodov in kancler Seipel, je srečno dovršil avstrijski parlament in ljudstvo. Vsem tem gre naša srčna zahvala. Gospodarski položaj še ni ugoden in se bo vsled kriz v drugih državah še poslabšal, toda vlad bo storila vse, da se polagoma zboljšuje. Zato bo vlada tudi podpirala vsako akcijo za konsolidacijo Evrope in bo vedno pripravljena aktivno sodelovati pri tem velikem delu.

Nov madjarski škandal.

VAGONE SO PRIKRIVALL — PONAREJENE LISTINE PRED POSLANIŠKO KONFERENCO. — ŠKODA NASLEDSTVENIH DRŽAV.

Pariz, 9. junija. (Izvir.) Sauerwein je v »Matinu« objavil novo afero, ki strašno kompromitira madžarsko vlado. Gre za goljufijo, s katero so Madžari hoteli oškodovati nasledstvene države pri razdelitvi bivših avstrijskih železniških vagonov. Ze osem mesecev so ogrski uradniki po navodilih ministrskega predsednika Bethlena delali na to, da utaje nekaj tisoč železniških voz, ki bi se morali razdeliti med nasledstvene države. Repartijska komisija je prišla prikrivanju na sled in je zahtevala letos v februarju, naj Madžarska izroči 5650 vagonov. Ogrji so začeli protestirati, pa jim je komisija odgovorila z očitki, da predlagajo napačne izkaze. Našle so se celo okrožnice, v katerih je vlada uradništvu naročila, da naj se seznami vagonov aliranim državam prikrijejo. Ogrski delegat v komisiji Nikel je izjavil, da so vagone, ki manjkajo, ugrabili Romuni. Toda s tem pojasnilom se komisija ni zadovoljila. Izvedla je preiskavo na češkoslovaški in romunski meji. Kontrola je izkazala, da ima Madžarska okoli 11.000

vagonov več, kakor pa jih izkazuje. 25. febr. so preiskavo zaključili in predložili rezultat ogrskemu zastopniku. Nikel je nato zahteval od Bethlena nova navodila. Bethlen je takoj prostovoljno ponudil 1400 vagonov. Ker se poslaniška konferenca s tem ni zadovoljila, so Madžari ponudili najprej 2600 vagonov, nato 3000 vagonov. Hkrati je madžarska vlada dokazovala, da je od leta 1921. kupila 1500 novih vagonov. Dokaz pa se ji ni posrečil. Končno se je komisija zadovoljila s 5600 vagoni. Ta odlok so 20. marca sporočili madžarski vladi z naročilom, da mora do 15. okt. vozove izročiti. Pri tem je Madžarska še dobro odrezala, ker ima po izjavah romunskega zastopnika 19.452 voz, od katerih bi jih morala 7116 izročiti nasledstvenim državam.

Poslaniška konferenca je s šestmesečnim delom mogla odkriti to madžarsko goljufijo. Razumljivo je, da vlada s takimi aferami nima kredita na mednarodnem torišču, da ji nihče več ne zaupa in da dežela strašno trpi pod takimi oblastniki.

Finančna kontrola nad Madjarsko ostane.

BETHLEN JE DOBIL LEKCIJE V ŽENEVI — MADJARI VZTRAJAJO PRI DOSEDANJEM REZIMU. — NOVE VOLITVE.

Zeneva, 9. junija. (Izv.) Svetovalski odbor za Madjarsko se je izjavil proti popolni ukinitvi finančne kontrole nad Madjarsko. Sedanjí generalni komisar Smith bo sicer koncem tega meseca zapustil svoje mesto, in ne bo dobil naslednika, toda kontrola nad zastavami in preostanki posojila Društva narodov v znesku 83 milijonov zlatih kron bo ostala. Tehnične podrobnosti o nadaljni kontroli bo še proučil finančni odbor Društva narodov.

Zeneva, 9. junija. (Izv.) Predsednik finančnega odbora Dubois je pred pričetkom razprave v svetu Društva narodov o madjarski prošnji za ukinjenje mednarodne kontrole nad madjarskimi financami izjavil, da ne more biti govora o popolni ukinitvi te kontrole, ampak kvečjemu je mogoče razmotrivati vprašanje ali more ta kontrola pogrešati generalnega komisarja ali ne. To stališče je osvojil Chamberlain. Briand je v svojem govoru napadel Madjarsko s tem, da je ponovno poudaril potrebo po mednarodnih sankcijah proti ponarejanju denarja.

Budimpešta, 9. junija. (Izv.) Madjarske vladne stranke so imele konferenco, na kateri so sklenile, da tudi po sedanjem neuspehu v

Zenevi vzdrže Bethlenov režim za vsako ceno. Nacionalistične organizacije bodo Bethlenu priredile ob povratku manifestacije, v katerih ga hočejo proslaviti kot rešitelja suverenitete Madjarske in protestirati proti zadržanju Francije in Male antante v Društvu narodov. Vso krivdo za neuspeh v Ženevi vali vlada na opozicijo in inozemsko časopisje. Istočasno se pripravlja vlada na nove volitve. Vodil jih bo Bethlen sam. Bethlen hoče pri volitvah izsiliti od ljudstva odobritev za svojo politiko. Veliki župani so že dobili ukaze, da naj začno z volilnimi pripravami. Notranji minister Rakowski je imel več konferenc z nacionalističnimi bojnimi organizacijami.

Zeneva, 9. junija. (Izv.) Ogrski finančni odbor je na današnji popoldanski seji sklenil, da generalni komisar Smith zapusti svoje mesto že koncem tega meseca. Nadaljna kontrola nad preostankom posojila kakor tudi nad amortiziranjem državnih posojil bo poverjena dvema zaupnikoma-trgovcem, ki bosta imela svoje zastopnike v Budimpešti. Ogrska bo morala razpolagati s preostankom kakor to določajo statuti Društva narodov.

Dr. Korošec na Hrvatskem.

Zagreb, 9. junija. (Izv.) Dr. Anton Korošec se je včeraj mudil v Veliki Gorici, kjer je imel s predsednikom HPS Barićem sestanek duhovščine. Zvečer je imel sestanek zaupnikov iz celega okraja. Udeležilo se ga je okrog 200 zaupnikov, ki so dr. Koroščevo izvajanja burno odobraval.

Zagreb, 9. junija. (Izv.) Pretekli dnevi so se vršili sestanki HPS po raznih krajih požeške okolice. Na teh sestankih so govorili Kuntarić in Radočaj ter dr. Rebok. Posebno sta uspela shoda v Selnici in Murskem Središču.

Belgrad, 9. jun. (Izv.) Vse belgrajsko časopisje je prineslo objektivna poročila o dr. Koroščevev shodu v Požeju. Današnja »Samouprava« se na uvodnem mestu peča s Koroščevim govorom in ostro napada dr. Korošča in njegovo akcijo na Hrvatskem. Pri tem se poslužuje prostaških izrazov. Očitno je tem krogom akcija HPS na Hrvatskem zelo neprijetna.

Vesela vest za kronske vpokojence.

Belgrad, 9. junija. (Izv.) V finančnem ministrstvu so se pričela dela za prevedbo kronskih upokojencev v dinarske, tako da bo vprašanje v kratkem času povoljno likvidirano in da se bo to pereče vprašanje rešilo. S tem se proračun obremeni za 17 milijonov dinarjev, za kar je finančni minister že našel kritje.

Nov R bonbon za uradnike.

Belgrad, 9. jun. (Izv.) Ministrijski svet je sklenil, da se naroči ministru za izenačenje zakonov, da izdela zakonski načrt, s katerim se podaljša uradniška provizorična nestalnost. Ta načrt bi imel stopiti v veljavo 1. sept. t. l.

Za trboveljske rudarje.

Belgrad, 9. junija. (Izv.) Poslanec Gosar je poslal na ministra za soc. politiko in ministra za šume in rude vprašanje radi ne- točnega izplačevanja plač trboveljskim rudarjem. Zahteval je, da družba dela, kakor določa zakon, in da izplačuje mezde vsakih 14 dni.

Nepotreben trud.

Belokrajna je nesprotnikom slovenske ljudske stranke priljubljeno torišče za njihove politične nastope, dasi so jih nade, da bi se z njeno pomočjo v Sloveniji kaj okrepili, vedno varale.

Pred tremi in pol meseci smo Belokranjci imeli čast videti in slišati v naši metropoli samega gospoda Stjepana Radiča, ki nam je pridigal o bližnjem nastopu kmetskega kraljestva v Jugoslaviji. Odkar nas je zapustil, pa imamo priliko na lastni koži občutiti do brote Radičevega režima, v prvi vrsti 13 milijardni proračun »kmetske« vlade v Belgradu, kakor tudi vse dobrote, ki nam jih siplje »kmetski« minister gospod Pucelj: prazne obljube namreč, dočim naše gospodarstvo vedno bolj propada, so davki vedno hujši, od vlade pa ne dobimo prebitnega groša niti za svoje najnujnejše potrebe.

To nedeljo pa se nam obeta v Metliki gospod Svetozar Pribičević. Da je prišel Radič, to je še nekako razumljivo; mož se je kot neka resnična posebnost med ministri HSS predstavljal ljudem, ki so bili radovedni na kmetskega »mesij« in bivšega predsednika hrvatske mirotovne republike, kateri izjavlja, da je v politiki doslednost neumnost. Ne vemo pa, čemu se hoče k nam potruditi gospod Pribičević, ki ga itak kot mejaši bratov Hrvatov predobro poznamo kot šefa bivšega bati-naškega režima in vodjo samostojne demokratske stranke, katere je glavni krivec vseh nesreč v naši državi.

Samostojni demokrati pač mislijo, da je belokranjsko ljudstvo tako preprosto kakor so preprosti »inteligentni« bravi »Jutrac«, pa da ne ve, kaj je ta stranka uganjala, ko je bila na vladi in kaj bi, če bi nesreča hotela, da zopet pride na vlado, kar pa se hvalabogu nikoli več ne bo zgodilo. Baš gospodu Pribičeviću se imamo poleg Zerjava največ zahvaliti za vidovdanske ustave, ki nas stiska in duši v svojem centralističnem objemu. Samostojni demokrati in njihovi vredni drugovi v bivših vladah so nas oropali naše prejšnje avtonomije in nam mesto nje dali kilavo »samoupravo« in še ta je samo na papirju. Pod demokratsko-radikalnimi režimi se je uveljavljal davčni sistem, ki iz nas iztiska vse, ne da bi nam za to kaj dal. Gospod Pribičević je bil devetkrat minister, pa za Slovenijo ni čisto nič naredil razun da je prestavljal naše učitelje. Samo »narodno in državno edinstvo« nam neprestano ponuja, toda državno edinstvo smo si sami že davno ustvarili in ga nam od g. Pribičevića ni več treba, narodno edinstvo pa kot bratska vzajemnost in sporazumno sodelovanje slovenskega, hrvatskega in srbskega ljudstva v poštenosti in pravičnosti pa se bo tudi čedaljebolj ustvarjalo brez Pribičevića in Zerjava. Onadva nam nista prinesla narodnega edinstva, pač pa s svojo znano politiko le ustvarjala neslogo in razdor ter najhujše razdirajoče strankarstvo.

Zato bi g. Pribičević najbolje storil, da ostane doma in si prihrani politični neuspeh, ki ga v Belokrajini čaka. Saj vsi dobro vemo, da nam g. Pribičević lahko veliko obljublja, kajti v tem oziru je enak mojster kakor Radič, storil pa istotako ne bo nič, oziroma še manj, ker na vlado nikoli več ne pride! Njemu in njegovi stranki je odklenkalo za vedno v Jugoslaviji!

Iz Pašičeve patriarhije.

Nedeljski zbor radikalov v hotelu »Paris« je v mnogem pogledu zanimiv; pred vsem, ker je precej ostro osvetlil globoke razpoke, ki so jih dogodki novejšega časa povzročili v strukturi in tradicijah radikalnega tabora, na katerega je g. Pašić doslej opiral svojo moč. Nedeljski zbor je imel pač namen dokumentirati in znova utrditi složnost in enotnost radikalov Pašičevega kova, a je v resnici podal ravno nasprotno sliko. Pokazalo se je, da z izključitvijo Ljube Jovanovića radikalna pravda še ni končana; da, zdi se, da se pripravlja nekak drug slučaj Ljuba Jovanovića.

Tu sta kar dva gospoda, ki sta bila na tem zboru predmet jako vehementne atake od strani Pašičeve telesne garde; to sta sedanja ministra Božo Maksimović in dr. Perić. Oba sta si sicer po najboljših močeh prizadevala s svojimi ekspozeji na pašičevsko občino narediti »dober vtis«, kakor se to reče, in sta sedanji položaj na splošno, z ozirom na zaveznitvo radičevcev pa še posebej, naslikala v vseskozi rožnatih barvah, pomagalo pa ni veliko... Bilo je sicer ploskanja, a zadušilo ni nezaupanja...

Pa je vstal zvesti oproda starega Pašića g. Ljuba Živković in zavrnil govor g. Maksimovića češ, dogodki so pokazali, da gre vse tako, kakor se pripoveduje in kakor je »predvideno«. S povzdignjenim glasom: So Brankovići (aluzija na Kosovo polje) v radikalni stranki, ki so mislili, da je treba, da gre Nikola Pašić s politične pozornice. Toda, pokazalo se je, da ne more biti tako, kakor ti Brankovići mislijo. Nekaj Brankovićev je že izključenih iz radikalne stranke... Pa bo g. Pašić že še naredil red v stranki.

Pa se je vzdignil za g. Živkovićem še mož iz naroda, iz ljudstva takorekoč, Božo Božović in je obrnen proti Maksimoviću in Periću to-le naravnost in prav krepko povedal: Gospodje ministri! Mi smo vas izvolili za poslance, da čuvate radikalno stranko in njene pridobitve, a nismo poslali naših poslancev v skupščino,

da se pripravijo in ovirajo delo šefa stranke. Brez dovoljenja g. Pašića ni noben narodni poslanec smel sprejeti mandata. Ker se je naredila vlada brez Pašića, zato je radikalna stranka doživela težke trenutke, in pa ta sedanja politična situacija ni najmanj nič »sijajna«. Radikalna stranka hoče iti samo z gospodom Pašićem in tako imajo njeni poslanci tudi delati. Kdor se s tem ne strinja, ta je imel ali iti iz stranke ali pa ga je vodstvo stranke moralo izključiti.

Zlata duša, ta g. Božo Božović! Kako globok vpogled nam je podal v notranjost radikalne stranke, njen smisel in svrhu njeno... In kako genljivo-primitivno in uprav idealno-patriarhalno je tam vse! G. Pašić, on je konec in začetek in vse. Njegovi volji in zapovedi se mora vsak radikal ukloniti. Kdor tega noče, mora ven. Zdaj sta dobila razložen migljaj tudi gg. Maksimović in Perić. Ali — ali —. Kaj bosta sedaj naredila?

Zakonski predlog o valorizaciji.

Belgrad, 9. junija. (Izv.) Odbor za proučevanje zakonskega predloga o valorizaciji je imel danes razpravo o podrobnostih. Narodni poslanec Pušenjak je postavil razne predloge. Načrt se je spremenil tako, da se bo vršila valorizacija financ vseh družb, ki so zavezane k javnemu polaganju računov. Glede odobritve valorizacije bo trgovinski minister zaslišal razne zbornice. Vsaka vloga glede valorizacije se mora rešiti najkasneje v treh mesecih. Predlog je bil sprejet z 8 proti 3 glasovom. Trgovinski in finančni minister bosta razpravljala o vprašanju koeficienta, da se poveča od 4 na 5, kar se splošno zahteva. Opozicija je določila za svojega poročevalca Vladimirja Pušenjaka.

Radikali o novom davčnem načrtu.

Belgrad, 9. junija. (Izv.) Popoldne je imel radikalni klub sejo, na kateri je fin. minister Ninko Perić obširno poročal o zakonu o izenačenju davkov. Potem se je razvila živahna debata. Izvolili so poseben odbor, ki bo pretesal ta zakonski načrt. Na ta način se bo vprašanje tega zakona za nekaj časa odložilo. Zelo malo verjetno je, da bi se zakon sprejel v tem zasedanju. Opaža se, da srbski poslanci naglašajo, da ne gre, da bi se Srbiji nalagali novi davki.

Obsodba časnikarjev.

Belgrad, 9. jun. (Izv.) Pred sodiščem se je vršila razprava o tiskovnem deliktu proti uredniku »Reči« Pandureviću. Obsojen je bil na tri mesece in 10.000 Din globe. Urednik »Radikala« Ivanić je dobil tri mesece ječe radi priobčitve članka o aferi »Nihag«. Tožil je dr. Zerjav. Ivanić je vložil pritožbo na višje sodišče.

KRALJEVSKA RODBINA NA POCITNICE.

Belgrad, 9. junija. (Izv.) Prestolonaslednik Peter bo prihodnje dni odšel v Oplenac, kjer se najbolje počuti. Kraljevi par bo ostal še par dni v Belgradu, nato pa se odpelje na Bled.

NOV PRAVILNIK ZA CARINJENJE.

Belgrad, 9. junija. (Izv.) Finančni minister bo po naročilu ministrskega sveta poostil nadzorstvo nad carinjenjem v posameznih carinskih središčih. V poslednjem času se namreč vrše velika tihotapstva na škodo države. Zato misli izdelati posebno strog pravilnik, na podlagi katerega bi se vršilo carinjenje in kontrola nad potniki, ki prestopajo mejo.

Dr. Bazala o zagrebškem vseučilišču.

Dr. Bazala je priobčil v »Hrvatu« članek, kjer z ozirom na znano pravdo Vodnik proti dr. Verniću ugotavlja; da se je širša javnost premalo zanimala za boj, ki se je vršil na zagrebškem vseučilišču. Zlasti ni hrvatska javnost dovolj pazljivo zasledovala ciljev in metod one skupine, ki so pod krinko »nacionalnih« in »znanstvenih« interesov hoteli »penetracijo« vseučilišča, kakor jo je razumela gotova politična stranka. Juraj Demetrović je pred sodiščem izjavil, da so nekateri, ki so šlo za prevedbe, zahtevali upokojitev nekaterih zagrebških profesorjev in je priznal možnost, da se je ob tej priliki o tej stvari govorilo v njihovem političnem krogu. Dr. Bazala ugotavlja da so zahteve teh ljudi bile brez vsake pravne, strokovne in moralne podlage in se je z navidezno zakonito »penetracijo« hotelo izpodrinuti splošno načelo svobodne znanosti in avtonomije vseučilišča, da se vgneždi na to mesto politika in strankarstvo. Mi vsi, ki smo se bojevali za svobodo in avtonomijo vseučilišča, smo Demetroviću hvaležni, ker je potrdil to, o čemer smo vedno govorili in kar smo vedno dokazovali.

PAVLE RADIĆ PREDSEDNIK HSS KLUBA.

Ker je Karlo Kovačević odložil mesto predsednika parlamentarnega kluba HSS, se je izvolil nov odbor. Za predsednika je izvoljen Pavle Radić, podpredsednika sta Preka in Kovačević, tajnika pa dr. Banković in Zagorac.

ZOPET PRIPRAVE ZA VOLITVE.

Režimsko časopisje javlja, da je minister za notranje zadeve pripravil vse potrebno za občinske volitve v Bosni, Hercegovini in Vojvodini in da se bodo izvršile kmalu tudi volitve v oblastne skupščine.

Rudarska pogajanja v Angliji zopet prekinjena.

London, 9. junija. (Izv.) Zastopniki podjetnikov in rudarjev so se sestali k informativni konferenci. V imenu rudarjev je prisostvoval ves izvršilni odbor rudarske zveze. Konferenca ni imela nikakega uspeha.

London, 9. junija. Sin ministrskega predsednika Oliver Baldwin, ki pripada levmu krilu delavske stranke, nadaljuje srdito borbo proti vladi svojega očeta. Oliver Baldwin je imel v Liverpoolu politično zborovanje pod milim nebom. V svojem govoru je dolžil vlado kapitalističnih tendenc in je imenoval svojega očeta »sužnja britanske državne banke in britanske visoke finance«. Dolžil ga je, da je s svojo politiko povzročil stavko in z njo združeno bedo v delavskih krogih.

London, 9. junija. (Izv.) Vodje rudarjev so

ukrenili, da bodo izvedli med rudarji glasovanje o tem, ali sprejemajo znižanje plač in podaljšanje delovnega časa. Po izidu glasovanja se bo vodstvo ravnalo pri pogajanjih.

London, 9. junija. (Izv.) Lastniki rudnikov so ponudili mesto dosedanjega sedemurnega delovnika osemurno delo pet dni v tednu, na šest dan pa šest ur. Plače bi ostale dosedanje. Konferenca rudarskih zvez je po burni debati proti odporu voditelja Cooka sklenila, da se morajo obnoviti pogajanja z lastniki.

London, 9. jun. (Izv.) Vlada objavlja, da so pogajanja radi rešitve rudarske krize zopet prekinjena. Voditelji rudarjev so odpotovali v svoja okrožja. Tajnik Cook je izjavil, da bodo rudarji zopet začeli z delom samo na podlagi starih pogojev.

Lloyd Gorge je dobil zaupnico

London, 9. jun. (Izv.) Klub liberalnih poslancev je z dvajsetimi proti dvanajstim glasovom odobril zaupnico Lloyd Georgeu. Seja se je vršila v spodnji zbornici. Predsedoval je Lloyd George sam. Nekateri listi računajo z možnostjo, da bodo Asquiti prišli pod vodstvom sir Johna Simona izstopili in osnovali samostojen klub. Resolucija, ki jo je sklenil klub, namreč obseja Asquitov nastop v javnosti kot nedisciplino v stranki. Predlog je stavil sir Robert Thomas.

London, 9. jun. (Izv.) Liberalni poslanci spodnje zbornice so sprejeli z 20 proti 10 glasovom sklep, v katerem obžalujejo, da je prišel v javnost spor med voditelji liberalne stranke. Izražajo upanje, da bo mogoče v tem sporu doseči zopet enotnost.

Zadržanje Brazilije.

Zeneva, 9. jun. (Izv.) Semkaj je došlo poluradno obvestilo, da bo Brazilija izstopila iz Društva narodov. Brazilijanska vlada utemeljuje svoj sklep s tem, da je Društvo narodov v zadnjem času pokazalo, da noče biti svetovna institucija, ampak le evropska zveza.

Zeneva, 9. jun. (Izv.) Brazilijanski zastopnik Mello Franco je izjavil, da se bo Brazilija za nekaj časa odstranila iz Društva narodov, ne bo pa izstopila ali prekinila vseh zvez. Mello Franco se je v poslopu Društva narodov sestal z Briandom in imel z njim daljši razgovor o dodelitvi nestalnega mesta, ki bi obenem omogočalo vedno ponovno izvolitev brazilijanskega zastopnika v svet Društva narodov.

NOVA POLJSKA VLADA.

Varšava, 9. jun. (Izv.) Profesor Bartel je snoči ob 12 sestavil drugi svoj kabinet. V novi vladi so zastopani vsi člani prejšnje vlade.

NA FRANCOSKEM NI VLADNE KRIZE.

Pariz, 9. jun. (Izv.) Po današnji seji ministrskega sveta je izjavil notranji minister, da ni govora o ministrski krizi ali o preosnovi dosedanjega kabineta.

OBSTRUKCIJA V ČESKEM PARLAMENTU.

Praga, 9. jun. (Izv.) Parlament je danes začel razpravo o zakonskem predlogu meščanskih strank za vpostavitve enotnih poljedelskih carin. Opozicijske stranke so tudi v parlamentu začele z viharo obstrukcijo.

MEDNARODNA AKCIJA PROTI KITAJCEM

London, 9. junija. (Izv.) V sled vpadov kitajskih čet v mednarodno upravo kitajskega solnega monopola, ki je zastavljen za posojilo, je angleška vlada energično nastopila v Tientsinu. Angleži zopet groze z mednarodnim zavarovanjem inozemskih koristi na Kitajskem ozemlju.

EKSPLOZIJA V NEW YORKU.

Newyork, 8. junija. (Izv.) Z oljem prepojeno lesovje se je užgalo na manhatanskem obrežju Ogenj je udaril v kanalizacijske prehode in cevi. Nastalo je na raznih krajih več eksplozij. Več oseb je bilo že pri prvih eksplozijah ranjenih. Cestni promet se je ustavil, nastala je panika. Zračni pritisk je prevračal automobile in novi ranjenci so s klicanjem na pomoč povzročili še hujšo zmedo, tako da je policija komaj mogla delati pot med množicami. da je gasilstvo in saniteta komaj prišla na kraje nesreče.

KONČANA STAVKA.

London, 9. maja. (Izv.) Stavka pristaniških delavcev v Saalfordu, ki so stopili v stavko radi sprejemanja neorganiziranih delavcev se je že končala, ker so delodajalci pristali na to, da imajo prednost organizirani delavci.

BOJI V MAROKU.

London, 9. jun. (Izv.) Iz Tangerja poročajo, da so Španci s podporo Dжебala rodov osvojili mesto Sešanen.

EKSPLOZIJA.

Altdorf (Švica), 9. jun. (Izv.) V tukajšnji municijiski tovarni je nastala eksplozija, pri kateri sta bila dva delavca ubita, dva pa sta smrtno nevarno ranjena.

Na Stadionu bo dne 27. junija orlovska prireditev!

Beleške

△ Tendence imajo... Vse hoče delati i Maksimović i Živković i Uzunović... »Tendence je, da delamo. Mogoče vi tega ne veste, toda ako se bere poročilo o delu zadnjih šestih let, je naša aktivnost mnogo večja kot se zdi. Gotovo se ne more reči, da ta vlada ni ekspeditivna. Dela se složno, dela se z vsemi močmi, ali naleti se na velike težkoče, katere potrpežljivo odstranjujemo...« Tako izjavlja gospod Uzunović! Med popolnoma slepimi je škilasti še zmeraj kralj, pravi latinski pregovor in ta vlada ima vsaj tendenco, da hoče delati, je vsaj glede padcev, pometanj z ministri aktivna in potrpežljivo odstranja težkoče — namreč debato o korupciji...

△ Vedno več jasnosti. »Narodni dnevnik« pravi v svojem članku o novih volitvah, »da životarimo še vedno v oni nejasnosti, ki jo je vodil nacionalni blok, ni pa nikjer niti obrisa kake načelne državne politike«. Čutimo zopet prijetno dolžnost, da ugotovimo, da je »Nar. dnevnik« zopet v enem vprašanju enih misli z nami, da namreč ni bistvene razlike med vlado Narodnega bloka in vlado radikalov in radičevcev ter da ne more biti načelne, dosledne politike, če vladna stranka radičevcev odkrito izjavlja, da je načelo, doslednost neumnost in razlaga g. Pucelj v isti sapi, da pomeni borba proti sedanjemu režimu »borbo proti obstoju države...«

△ Kdo je falzifikator? »Jutrac« ni všeč, da smo ga vjeli s številko 5000! Razumljivo! Nerazumljivo nam pa je, da nas napada s falzifikatorji. Mi smo samo ugotovili, da so zagrebški listi poročali, da je bilo na shodu v Šabcu okrog 1000 ljudi, da jih je videl »Slov. narod« 3000 in smo prerokovali, da jih bo »Jutro« videlo 5000! Včeraj smo ga pomirili, da je njegova družica v Zagrebu »Riječ« videla celo 6000! To »samo ugotovitev«! »Jutro« svetujemo, da če misli, da je njegova številka točna, naj prime »Slovenski narod« za ušesa, ker je številko zborovavcev »sfalzificiral« na 3000! Saj ga ima blizu — pod isto streho! Ali pa naj da pouk »Riječi«, zakaj je »sfalzificiral« število na — 6000! Menda je dovolj dokaza, da »Jutro« se bi napiše, kar drugim naprjuje, da si demokrati zadnji čas skušajo pomagati s tendencioznimi vestmi in falzifikati!

△ Zavijanje. »Jutro« se otepa v svoji blaži in obuja spomin, ko mu je dr. Kulovec izprašal vest. Dr. Kulovec je objavil 13. maja v štev. 108 »Slovenca« pismo dr. Zerjava, kjer piše dr. Zerjav dobesedno: »Zal mi je, da Vas (Ninčiča) moram obvestiti, g. minister, da g. F. Barle, vicekonzul konzulata v Düsseldorfu, po mišljenju klerikalec, ne razume svojih dolžnosti, nego podpira klerikalno udruženje, Janca Kalana... in mi je čast Vas prositi, g. minister, da Barleta premestite iz Düsseldorfa in pošljete tja diplomatskega uradnika, ki ni klerikalec, ki razen srbohrvatskega jezika obvlada tudi domači slovenski dialekt. Dr. Zerjav, m. p.č. — »Jutro« je zaprlo sapo — potem mu je odleglo in zapisalo je, da »klerikalec kradejo državne akte in je Zerjav samo opozoril iz nacionalnega stališča itd.« Včeraj je pa izšlo nekaj novega: »Še g. Kulovec si v zadregi pomaga s falzifikatom. Tako n. pr. je slonel njegov napad na dr. Zerjava radi pisma, ki ga je pisal dr. Ninčiču o premestitvi dr. Barleta, v bistveni točki falzifikat (pravilno: na falzifikatu!).« — Tako torej! Mi smo trdno prepričani, da se bo nekega dne bralo v »Jutro« — vsaj pa pred kakim uradničkim shodom — da tega pisma ni pisal dr. Zerjav, ampak — dr. Kulovec.

Dr. Nikič kamen spodtike.

Radičev »Dom« nadaljuje z napadi na predsednika vlade Uzunovića, ker ni izpolnil obveze napram HSS glede dr. Nikića, ki ni več član Radičevega kluba in zato ne more iti v vlado. To more samo ob sebi onemogočiti sodelavnost HSS z vlado g. Uzunovića. Politična situacija je radi tega normalna samo formalno in med HSS in vlado obstoji kamen spodtike in ta kamen se imenuje dr. Nikić. Predsednik vlade se ne more izgovarjati, da nima parlamentarne baze, da reši Nikićevo vprašanje, ker dobro ve, da ima predsednik HSS na podlagi sklepov z dne 2. aprila in pa 14. maja od HSS popolno in neomejeno oblast, na podlagi katere je najodločnejše predsedniku zatrditi, da dr. Nikić ne more biti v vladi v imenu kluba in HSS.

Kaj se godi doma

I. kongres kršč.-socialne delavske mladine

12. in 13. junija t. l. v Celju.

Sobota dne 12. junija:

Ob 3 popoldne v mali dvorani Narodnega doma zborovanje delegatov s sledečimi referati: Sedanje stanje Krekove mladine (Srečko Peterlin); Gospodarski in kulturni položaj delavstva v naši državi (poslanec Fr. Kremžar); Delavska prosveta in Krekova mladina (prof. Evžen Jarc in Marjanca Rozmanova); Skrb za delavsko mladino (Avgust Cvikelj).

Nedelja, dne 13. junija:

Ob 8 zjutraj sv. maša v cerkvi svetega Danijela.

Ob 9 popoldne manifestacijsko zborovanje v veliki dvorani Narodnega doma: Kaj smo in kaj hočemo (F. Terseglav); Delavstvo in naše razumništvo (dr. Josip Puntar in akademik Mirko Jeršič); Naše delo v bodočnosti (dr. Andrej Gosar).

Ob 3 popoldne velika delavska veselica pri Janiču na Babnem. Godba zveze jugoslovanskih železničarjev. Bogat srečolov.

Hočemo, da zajamemo v Krekovo mladino vso delavsko mladež! Hočemo, da se delavska mladina načelno, kulturno in socialno globoko izobrazi! Hočemo, da iz delavske mladine vzrastejo bodoči možje, pionirji krščanskega socializma! Hočemo boj z mamonom in brezverskim socializmom! Hočemo zmago živega Duha nad mrtvo tvarjo!

Polovična vožnja na I. kongres kršč. soc. mladine v Celju je dovoljena.

Udeleženci naj kupijo na postaji, iz katere se odpeljejo celo vozno karto in naj jo pustijo na drugi strani žigosati.

Karto naj potem shranijo, ker velja ista tudi za nazaj! Zaupniki naj o tem udeležence dobro poučijo! Potrjene izkaznice se bodo delile na kongresu.

Priljubljeni odbor.

Druga razprava proti Bevku.

Dne 26. junija se bo vršila pri prizivnem sodišču v Trstu razprava o prizivu pisatelja Franceta Bevka proti razsodbi goriškega tribunala, ki ga je obsodil radi nedolžne šale na račun vojaškega življenja v »Čuku na palci« na štiri mesece ječe in 400 lir denarne globe. Bevk je bil po objavi rekrutiranega članka takoj aretiran in je moral ostati v zaporu kljub njegovi težki bolezni in težkim družinskim razmeram; njegova prošnja za začasno svobodo je bila odbita. France Bevk je tako odsedel v zaporu že nad mesec dni in pričakuje sedaj razpravo pri prizivnem sodišču v Trstu. Zaprt je v goriških zaporih, nima lastne celice, ampak prenaša težke dneve v družbi štirih drugih navadnih jetnikov. Nima niti lesene mize, da bi pisal in piše na kolenih. Ni lahko priti do njega. Ko si šel srečno mimo vseh formalnosti, ki jih zahteva jetniški red za dovoljenje, pride na hodnik. Čuvaj te pelje do močnih vrat z značilnim okencem, ki je seveda premreženo. Opozori te, da moraš govoriti italijanski, sicer pojde iskat tolmača, ako ne znaš italijanskega jezika. Toda v tem slučaju moraš ti tolmaču govoriti slovensko tako tiho, da te grešna duša v celici ne sliši, tvoja govorica sme priti v celico šele omiljena in naslajena potom druge slajše govorice. Mesto simpatične prikazni znanega pisatelja ugleda temno glavo za drugim skrbno premeženim okencem. Tik za tvojim okencem stoji stražnik in te nezaupno motri, za njegovim hrbtom

so zopet druga vrata z malim okencem in šele za tem se trudi oko izmučenega borca ubogih in ponižanih, da bi spoznalo svojega obiskovavca. V teh očeh bereš ponižni, a iskreni: »Hvala! Skozi dve okenci gleda oko za solnce, pa morda padeta kmalu železni mreži in ponižani narod bo z navdušenjem sprejel v svojo sredo žrtev pravične borbe za golo življenje.

Slovensko šolsko vprašanje pred italijanskim senatom.

V italijanskem senatu je pri razpravi o proračunu ministrstva za narodno prosveto govoril o slovenskem šolstvu v novih pokrajinah tudi videmski senator profesor Murgurjo, znan nasprotnik slovanske manjšine. Uvodoma je izjavil, da popolnoma odobrava šolsko politiko vlade v novih pokrajinah, ki bo brezdvoma privedla do skorajšnjega poitalijančenja novih pokrajin. Nikakor ne more razumeti, zakaj se ni pričelo takoj s sedanjo šolsko politiko, ne pa, da je bilo za njeno uvedbo potrebno celih sedem let, tekoma katerih so prejšnje vlade čisto sramotno popuščale v tem vprašanju. Ko so bili leta 1896 beneški Slovenci priključeni k Italiji, je slavni italijanski finančnik in državljani Kvintino Sella, ki je bil poslan v Videm za komisarja, takoj uvedel v njihove šole italijanski učni jezik in uspehi so bili najlepši. Beneški Slovenci so z navdušenjem sprejeli italijansko šolo. Njih navdušenje je bilo tako veliko, da so sami zahtevali, da se nekdanji San Pietro degli Slavi prekrsti v sedanji San Pietro del Natisone, da na ta način popolnoma zatrejo spomin na svojo prošlost. Beneški Slovenci, sedaj navdušeni Italijani, so bili tekom poslednje vojne najboljši vojaki in iz njihovih vrst se rekrutirajo najboljši in najbolj zanesljivi orožniki. Glede slovenskega učiteljstva je senator Murgurjo mnenja, da naj se iz moralnih in materialnih razlogov pustijo na svojih sedanjih mestih, v kolikor so dobri in zvesti državljanji Italije. Opozarja naučnega ministra na poletne tečaje za slovensko učiteljstvo v Vidmu, kjer se seznanjajo z italijansko kulturo in jo občudujejo. Radi nezadostnih gnetnih sredstev, s katerimi razpolaga odbor za prirejanje tečajev, je moral odbor v preteklem letu zavrniti veliko število prošelj za sprejem v dotične tečaje. Zato apelira govornik na ministra, da podpre z znatno gnetno podporo to velezaslužno italijansko delo.

V odgovor na govor senatorja Murgurjo se je naučni minister Fedela dotaknil v svojem zaključnem govoru šolske politike v novih pokrajinah. Tudi v senatu je bila njegova tozadevna izjava kratka in jedrnat in skoraj popolnoma enaka oni v poslanski zbornici. Naučni minister je izjavil, da bo vlada neomahljivo nadaljevala svojo dosedanje šolsko politiko. Ako bi ne bila dosegla italijanska šola tako očitnih uspehov med drugorodnim prebivalstvom, bi gotovo ne bila vzbudila toliko šuma in hrupa tostran in onstran Alp.

Ker nimajo, kakor znano, Slovani v Italiji v senatu nobenega zastopnika, ni bilo seveda nikogar, ki bi lahko dal senatorju Murgurjo in naučnemu ministru primeren odgovor, ako bi mu sploh to dovoljeval poslovnik. Toda senator Murgurjo naj ve, da se kruto moti, ako primerja položaj primorskih Slovencev s položajem beneških Slovencev — pred 60 leti. Od tedaj je preteklo mnogo vode po Nadiži in Soči. Pred 60 leti Slovenci takorekoč sploh nismo imeli še lastnega šolstva in tudi ne narodne zavesti. Tako eno kakor drugo je bila šele v povojih. Zato ni nikako čudo, da so se beneški Slovenci, ki so bili tedaj priključeni k Italiji, precej hitro asimilirali. Baš tekom teh 60 let, ki so pretekla od onega časa, si je zgradilo slovensko ljudstvo, ki je ostalo pod Avstrijo, mogočno šolsko zgradbo, ki mu je bila v ponos in diko. Tekom teh 60 let se je razvila v slovenskem ljudstvu narod-

na zavest v taki meri, da je ne bo mogla zatreti stoletja, pa tudi, ako ne ostane od njegove ponosne šolske zgradbe kamen na kamnu! Slovenska narodna zavest se bo še bolj poglobila v srce in dušo!

Izlet slovenskih dijakov v Postojno.

Postojna, po lepotahtah svoje jame že pred vojno sloveča, je postala po prevratu težko dostopna našim ljudem. Ferijalni savez v Ljubljani je zato kot najnižji izlet svojemu članstvu iz Slovenije organiziral ogled Postojnske jame. Izletniki, zbrani iz pokrajine že prejšnji dan, so se skupno v ljubljanskimi tovariši, med njimi več profesorjev in akademikov, v nedeljo zjutraj udobno nameščeni v posebej nakazanih vagonih odpeljali proti državni meji. Živo razpoloženje, ki je vladalo do prehoda meje, je ponehalo, ko je izlet dospel v Postojno, kar se je izvršilo brez vsakih težkoč na meji, in izletniki so nekako tesnih src v kratkem dosegli vhod v jamo. Po prijaznosti gospoda ravnatelja so bili izletniki določeni, da prvi vkorakajo v jamo. Žal pa je nenaden defekt v razsvetljavi, ki se je deloma pojavil že predhodno noč, to nakano preprečil. Tako so bili ferijalni prisiljeni, da so prebili pred jamo skoraj dva uri v precej nestremnem in mučnem čakanju skupno z množico drugega občinstva, ki je na ta dan v nenavadno visokem številu iz notranjosti Italije posejilo Postojno. Že se je zdelo, da bo treba celoten načrt izpremeniti, ko je okoli četrta ena bil dan signal za vstop. Vkorakali so ferijalci kot prvi in so kljub hitremu tempu imeli priliko, da so si vtisnili v srce lepote posameznih partij v Postojnski jami, predvsem v na novo otvorenih jamah, ki sicer ne po razsežnosti, pač pa po rožni belini in čudovitih oblikah svojih kapnikov prekašajo stare jame. Iz Pivke jame, kjer je izletniki, kakor v nekakem podzemskem Vintgarju zvesto spremljala Pivka preko brzic in tolmunov, so se izletniki povzpeli preko dvostotih stopnic na svelež v gozd nad Postojno. Presrečno je bilo slovo od jamskih paznikov, ki so se odlikovali s prijaznostjo. Po obedu v hotelu Paternost so se izletniki odpeljali iz Postojne, kamor jih je prišla iskat ob pol 17 posebna lokomotiva. Povratek je bilo celotni izlet se je izvršil v lepem redu in izletniki so se v Ljubljani razšli sicer zadovoljni, a vendar s trpkim čustvom v srcu. Vsem, ki so pripomogli, da je ta izlet tako uspel, predvsem našim oblastem, ki so izdale kolekt. potni list, ljubljanskemu magistratu in šolskemu upravitelju na I. deški šoli za gostoljubnost, italijanskemu generalnemu konzulatu za znižani vizum in izletnikom samim za discipliniranost, se Oblastno poverjeništvu FS prisrčno zahvaljuje. Govorice o kakem nameravanem zadrževanju izletnikov pred jamo pa so neutemeljene.

Oblastni odbor Ferijalnega Saveza.

Veterinarski kongres v Splitu.

V ponedeljek se je končal v Splitu veterinarski kongres, ki je trajal tri dni. Stari odbor je dobil absolutno. V novi odbor so izvoljeni dr. Vrbic za predsednika, za podpredsednika Dragutin Pozalić iz Zagreba in Vojislav Pavlović iz Beograda. Na kongresu so predavali: dr. Vuković, dr. Simon Zibert, dr. Kosta Kondić. Poleg teh strokovnih referatov so posegali v debato i drugi, in so se obravnavala čisto stanovska vprašanja. Udeleženci kongresa so napravili več izletov v splitsko okolico. Splitska občina jim je priredila banket.

Mariborska občina in veliko županstvo.

Mariborska mestna občina je vedno pokazala svojo naklonjenost do državnih oblasti in uradov v Mariboru. Tudi še danes veliko žrtvuje za državo s tem, ko nudi prostore v lastnih poslopih državnim uradom na razpolago, sama pa za svoje urade zida hiše.

Toda te dobrotljivosti naj državna oblast, posebno veliko županstvo, nikar napačno ne razume. Ko se sedaj mudí veliki župan v Beogradu, se vrši tudi razgovor o zgradbi poslopja za finančne urade. Ti uradi so zdaj nastanjeni v mestni hiši. Pogodba letos poteče. Veliki župan je pred dvema letoma dal zagotovilo, da se v tem času postavi uradno poslopje za finančno oblast. Kakor vidimo, se to ni zgodilo. Mestna občina je v teh letih storila veliko, postavila uradne in stanovanjske hiše, dočim državna oblast ne zida za svoje urade ničesar. Čas pa bi bil, da se za oblasti, ki so v Mariboru, postavijo erarična poslopja. Kajti ravno številni državni uradi, ki so tu, s številnimi uradniki, so povzročili veliko stanovanjsko stisko. Za novo poslopje, ki bi naj služilo zopet le državi korist, naj predvsem žrtvuje država sama, občina ima itak v načrtu zidanje nove velike šole in še razne regulacije mesta, ki tudi zelo obremenjujejo davkoplačevalce.

Pričakujemo, da se bo g. veliki župan izkazal naklonjenega mestu Maribor in imel pred očmi tudi koristi mestne občine.

Ameriški list o Slovencih

Slovenci v Kansas City, Mo., si grade lastno župno cerkev, ki bo posvečena Sveti družini. Cerkev so pravkar dogradili do strehe. Ob tej priliki piše lokalni list »The Kansas City Kansan«:

K narodom, ki so bili osvobojeni v svetovni vojni in združeni s svojimi slovanskimi brati v eno državo — Jugoslavijo, se prištevajo tudi Slovenci. Slovenci so živahni ljudje. Njih jezik je milodonež; oni so podjetni, pa tudi naglo se amerikanizirajo. V Kansas City je nekako tisoč Slovencev, približno 800 izmed teh so člani župnije Sv. družine, katere župniške se nahaja na 515 Ohio cesti. Dasi niso po številu močni, vendar so prispevali k skladu za gradnjo nove cerkve 60.000 dolarjev delo pri tej cerkvi zelo hitro napreduje in bo že do konca tega leta popolnoma dokončano. Načrt za to cerkev sta izdelala H. W. Brinkman in Hagan, arhitekta v Empire, Kans. Župnik tukajšnje slovenske fare je Rev. John Perše. Njemu pomaga pri administrativnem in finančnem delu odbor, ki je sestavljen iz sledečih mož: J. Anžiček, Leopold Martinčič, Math Petek in Avgust Toplikar. Cerkev bo imela sedežev za 500 oseb. Za cerkvijo se nahaja dvorana, kjer se razvija družabno življenje Slovencev. Oni imajo več podpornih društev, katere so v pomoč bolnim in plačujejo posmrtnine ostalim. Z župnijo je tudi v zvezi slovenska šola, katero oskrbujejo častite šolske sestre reda sv. Frančiška. Šola obiskuje 195 otrok.

Sam bi rad na vešala.

Pri porotni razpravi dne 8. junija v Mariboru je bil, kakor smo včeraj poročali, Kajič, tovariš Zlatičev, obsojen na dosmrtno ječo. Ko je izvedel svojo obsodbo, je postal zelo nevoljen. Pozneje v ječi je izjavil, da je popolnoma pričakoval, da ga bodo obsodili na vešala. Ni mu prav — tako toži — da je obsojen na dosmrtno ječo, ker je še mlad, komaj 27 let star. Lahko še živi kakih 40 let in bo sebi v nadlego, državi pa bo povzročil velike stroške. Morali so ga pomiriti, da naj ga to nič preveč ne skrbi, da pride itak še pravočasno tudi pred sodbo božjo. Seveda se zdaj obsodba v smislu njegove želje ne da več spremeniti. Sicer pa, če bi ga res obsodili na smrt, bi bržčas svoje sodanje mnenje takoj spremenil.

Samoumor za samoumorom.

Iz apatije do sveta je izvršil v Bileču samoumor pravoslavni prota Gjorgje Palid.

Obesil se je v vasi Markovcu neki kmet Sava Domaskin. Svojo namero je že večkrat poskušal izvršiti, a mu ni uspelo. Slednjič je pa uspel s samoumorom.

V Skoplju si je neki Tomo Apostolović zadal z nožem šest ubodljajev v prsa, 12 v trebuh, slednjič pa še skočil v Vardar.

Roparski umor.

V Beogradu je našel sluga mestne občine Simonović, ko se je vračal ponoči domov, vrata zaklenjena. Ker se ni hotel nihče javiti, je šel po sosedu, ki so s silo vdrli v stanovanje. Na tleh so našli Simonovićevo ženo zadavljeno, odnešenih pa je bilo stvari v vrednosti 26.000 Din. O morilecu ni sledu.

Deficit sarajevske občine.

Sarajevska mestna občina izkazuje v letošnjem času 1.200.000 Din manj dohodkov kot ob istem času lanskega leta. Uvoz v mesto znaša mnogo manj kot lansko leto in so torej davčni viri mnogo manjši. Računajo, da bo proračunsko leto končalo z velikim deficitom.

Aretirana zvodnica.

Zalibog so se začeli tudi pri nas pojavljati žalostni slučajji, da nasede neizkušeno ali slabo vzgojeno dekle brezvestnim baburam. Te ženske obljubljajo dekletom, ki niso posebno zadovoljne doma, ali ki si morajo iskati vsled težkih domačih razmer kruha v tujini, najlepše in razkošno življenje zunaj in jih končno pregovore, da gredo res z njimi, seveda skrivaj in brez vednosti staršev ali varuhov. Tako smo imeli v zadnjem času več slučajev, da so izginile od doma mlade deklice. Sedaj pa se je posrečilo policiji, da je aretirala neko tako zvodnico in ji dokazala, da je odpeljala neko še nedoletno deklico iz ljubljanske okolice v tako šlovaško peklo. Obenem pa so spoznali v tej brezvestnici tudi nevarno tatlico, ki je izvrševala kar dve zločinski obrti v škodo šlovaške družbe. O njej bomo poročali več, ko bo dovršena preiskava in ko jo dobí v roko sodišče.

Počutki Zgodovinskega društva v Mariboru.

Stvarno kazalo prvih XX letnikov »Časopisa«, ki ga je pred par dnevi zdalo Zgodovinsko društvo v Mariboru, prinaša v začetku nekaj doneskov k zgodovini ustanovitve »Zgod. društva«, ki jih je napisal poleg dr. Pipuša edini še živeči soustanovitelj omenjenega društva g. prof. dr. Fran Kovačič, sedanji urednik »Časopisa« in predsednik Zgod. društva. Ker tvorita »Časopis« in »Zgod. društvo« znaten del kulturne zgodovine obmejnih Slovencev na Štajerskem, Koroškem in Prekmurju, ne bo odveč, ako na podlagi dr. Kovačičevih zapiskov tudi širša javnost kaj zve o ustanovitvi omenjenih dveh ustanov.

Idejo o ustanovitvi neke korporacije za proučevanje domače zgodovine štajerskih Slovencev je prinesel dr. Kovačič s seboj že iz Rima, kjer je študiral višje študije od l. 1895. do 1897. Tamkaj mu je v vatikanskem arhivu in v vatikanski knjižnici jasno stopila pred oči naša zaostalost. V vatikanskem arhivu je imel priliko videti odlične delavce različnih večjih in manjših narodov, samo Slovenca ni bilo. Ko je prišel dr. Kovačič iz Rima, se je takoj začel razgovarjati s Slekovcem o ustanovitvi spodnještajerskega zgodovinskega društva. Slekovec je priznal njega potrebo, a je z neko bolestno resignacijo pristavil, da »pri nas za to ni smisla«. Za Slovence je bil takratni položaj res žalosten. Štajerski Slovenci smo imeli sicer odlične delavce na historičnem polju (Rojko, Popovič, Robič, a skoraj vsi so pisali v nem-

ščini. V slovenščini je za Kreplom in Trstenjakom edini Slekovec na podlagi arhivalnih virov zbiral zgodovinsko gradivo. Nemci so imeli Zgodovinsko društvo v Gradcu, Muzejsko društvo v Celju in Ptuj, Slovenci pa razen zgodovinskih spisov Slov. Matice in kranjskega »Muzejskega društva« ničesar. Sistematsko delo o zgodovini štajerskih Slovencev pa je bilo sploh v rokah Nemcev. Ustanovitev novega slovenskega društva s čisto znanstvenim ciljem je bila v takih razmerah in pa vsled političnih bojev kočljiva stvar.

Oko l. 1902—1903 je obstojal v Mariboru tako imenovani »Znanstveni klub«. Bil je res »klub« — brez določenih pravil, brez odbora in oblastvene prijave. Člani »kluba« — po večini duhovniki — so se shajali vsak tedno po enkrat v škofijski pisarni. Pri vsakem sestanku se je sproti volil predsednik, ki je tisti večer vodil obravnavo. Obravnavala so se vse, skozi le znanstvena vprašanja, največ filozofska, zgodovinska in umetniška. Pri teh sestankih se je dobobra prerezalo tudi vprašanje o ustanovitvi historičnega društva; o imenu društva se ni nič določilo. Dr. Kovačiču je bila poverjena naloga, da se obrne s tem vprašanjem na širše kroge slovenskega razumništva. Vprašal je za mnenje takrat odlične slovenske znanstvenike v Gradcu (prof. Kaspret, dr. Murko), na Dunaju (dr. Simonič, dr. Šleibinger, takratni vseučilišnik) in v Ljubljani. Odgovorili so večinoma vsi in soglasno pozdravili ustanovitev takega društva. V Mariboru se je za to ustanovitev historičnega društva potežoval zlasti ravnatelj moškega učiteljskega Schreiner, dasi po stroki naravoslovec.

Dnevne novice

★ **Ravnateljstvo Trboveljske premogokopne družbe** nas naproša za objavo naslednjega obvestila: »Vsi sklepi naše uprave z dne 8. t. m. smo prekinili poslovno zvezo glede prodaje našega premoga z »Mednarodno delniško družbo premoga« v Zagrebu, Beogradu in Ljubljani. Vsa naročila za premog bomo valed tega odslej sprejemali in izvrševali za Slovenijo neposredno, za Hrvatsko in Slavonijo potom našega »Prodajnega urada Erwin Weiss« v Zagrebu ter za Vojvodino, Srem in Srbijo potom našega zastopstva v Beogradu, tvrdke »Ugalj« a. d.«

★ **Lep čin denarnega zavoda.** Zadržana zveza v Ljubljani je v spoznanju, da obvezatno pokojninsko zavarovanje njenih nastavljenec ne zasigura zadostno za starost in svojcev za slučaj njihove smrti, prostovoljno in iz lastne inicijative zavarovala svoje nastavljenice še posebej pri neki domači zavarovalnici za slučaj smrti ali starosti 60 let za visoke zneske od 100 tisoč do 200 tisoč dinarjev. Ta plemenita gesta kaže o visokem čutu navedenega zavoda za socialne dolžnosti napram svojim nastavljenem in je le želeli, da bi našla posnemovalce. Čast komur časti!

★ **Slovensko žensko in KSK Jednota.** Meseca avgusta tekočega leta se vrši v Pittsburgu XVI. konvencija KSK Jednote. Na dnevnem redu bodo važne točke: izprememba imena v Ameriško slovensko katoliško Jednoto, vprašanje zgradbe novega Jednotinega doma, volitev glavnih uradnikov in mnogo drugega. Zanimivo je, da nameravajo topot izvoliti za glavne uradnike več žensk — doslej so imele ženske samo eno svojo zastopnico v glavnem uradu — kar je spričo velikega napredka ženskih društev postalo nujno potrebno. Po Jednotinih pravilih ženskih društev na konvenciji sploh ne morejo zastopati moški, marveč le ženske delegatke.

★ **Dne 27. junija**, na dan orlovske prireditve v Ljubljani bo popoldne javna telovadba na Stadionu. Nastopili bodo člani in članice z rajalnim pohodom in prostimi vajami, nato člani na orodju in sicer na drugo, bradlji in na krogih. Nastopili bodo tudi v sledečih panogah lahke atletike: skoku ob palici, štafetnem teku in teku na kratki progi.

★ **Imenovanja na zagrebški tehniki.** Na zagrebški tehniki so imenovani rednim profesorjem: inž. Milan Čalogović za mostne zgradbe, inž. Pavle Horvat za geodezijo, arhitekt Edo Schön za stavbarstvo, Ivan Marek za organsko in analitično kemijo, inž. Gjuro Stipetić za ladjedelstvo, arh. Karel Gelakov za gradbene konstrukcije, dr. Josip Belobrk za pravoznanstvo, arh. Ciril Iveković za arhitektoniko srednjega veka, inž. Stjepan Bela za vodne zgradbe, dr. Franjo Hanaman za anorgansko in tehnično kemijo, inž. Jerko Alačević za cestne zgradbe, inž. Valerij Reiser za vodne zgradbe, Juraj Božičević za opisno geometrijo, dr. Vladimir Njegovan za organsko in analitično kemijo, dr. Živojin Marković za matematiko, dr. Milivoj Prejac za tehnično teorijo, arh. Janko Holjac za gospodarsko in industrijsko stavbarstvo in arh. Vukić za ornamentiko.

★ **Konvencija H. B. Z. »Glasilo KSKJ«** v Clevelandu poroča: Dne 22. maja je bila po tritedenskem zasedanju zaključena prva konvencija Hrvatske Bratske Zajednice, vršča se v Slovenskem Narodnem Domu v Clevelandu. Te konvencije se je udeležilo 361 delegatov z glavnim odborom vred. Tako številne udeležbe zastopnikov kake jugoslovanske podporne organizacije v Ameriki še ne pomnimo. Ker je bilo ogromno dela na tem zborovanju, je konvencija trajala cele tri tedne, oziroma 18 dni. Računa se, da bodo znašali skupni stroški okrog 100.000 dolarjev. Na tej konvenciji sta nastopali dve stranki ali struji med delegati. Hrvatski narodni blok in Napredna delavska (komunistična) stranka. Zavedni delegatje so potegnili v večini s prvo stranko, tako da so ostali komunisti s svojim Grškovićem v ozadju. Predsednik konvencije je bil naš sobrat John D. Butkovich iz Puebla, Colo., pravni odbornik KSK Jednote. Delegacija je bila z njegovim spretnim vodstvom izredno zadovoljna. Poleg tega je bil brat Butkovich tudi z veliko večino izvoljen predsednikom nadzornega odbora Hrvatske Bratske Zajednice. Volitev odbora za prihodnja tri leta je trajala dva dni. Za predsednika je bil izvoljen Anton Gazdić, za vrhovnega zdravnika Slovenec dr. Jos. V. Grahek, Pittsburgh, Pa., za upraviteljo mladinskega oddelka Dragica Rački, Pittsburgh, Pa. Prihodnja konvencija Hrvatske Bratske Zajednice se vrši čez tri leta v St. Louis, Mo. Nova pravila določajo, da nima Hrvatska Bratska Zajednica nič posla s kako strankarsko politiko in strankarstvom; vsled tega je bila tudi zavržena resolucija, da bi konvencija pripoznala vlado sovjetske Rusije. S tem je HBZ s komunizmom, ki je bil prej zelo razširjen v njej, obračunala.

★ **Novi državljanski zakonik.** Posebna sekcija stalnega zakonodajnega odbora pri ministrstvu za pravosodstvo je začela z delom na osnovi enotnega državljanskega zakonika. Plenum se sestane v jeseni.

★ **Slovenska razstava v Sarajevu.** V nedeljo se odpre v Sarajevu razstava sloven-

skih slikarjev pod pokroviteljstvom društva »Cvijete Zuzorić«.

★ **Umrli je v Ljubljani 8. junija** poštni uradnik Matevž Zupan. Pokopali so ga slovesno v ljubem mu domačem kraju, v Mošnjah. Vsak, ki ga je poznal, ga bo ohranil v dobrem spominu.

★ **Inšpekcija slovenskih in hrvatskih železnic.** Minister za promet bo v tem mesecu nadzoroval in pregledoval promet po slovenskih in hrvatskih železnicah.

★ **Novinarska konferenca na Bledu.** 20. t. m. ob priliki sestanka zunanjih ministrov male antante se vrši na Bledu tudi novinarska konferenca novinarjev male antante.

★ **Loterija Katoliškega doma v Ljutomeru.** Ali Vaša loterija spi, ali kaj? — nas vprašujejo; žrebanje ste napovedali že za 25. november 1925. Prijatelji, le pomirite se, v pozni jeseni je slanica uničila vse dobitke, sedaj spomladi so se pa bujno razcveteli, dozoreli bodo pa do avgusta, kajti žrebanje se vrši 29. avgusta t. l. Tedaj dobiš pri nas za borih 5 dinarčkov: opremo za spalno sobo iz trdega lesa v vrednosti 7.500 Din, kolo, šivalni stroj, pisalno mizo, 3 hl ljutomeržana, prašička, moško ali žensko obleko, srebrno uro itd, itd. Išče te sreča, um ti je dan, našel jo boš, če nisi zaspan! Hitro piši, da ti pošljemo srečke, ponudi jih še svojim prijateljem in sorodnikom; za trud dobiš 10 odstotno provizijo. Denar pošlješ po priloženi položnici na: Društvo »Katoliški dom« v Ljutomeru.

★ **Avtomobili z močno svetilnimi žarometi** povzročajo po mestu kot po deželi občutne nepravilnosti. Taki žarometi so samo za slabe ceste in odprti teren. Po drugih deželah je njihova uporaba že davno strogo prepovedana. Nujno potrebno bi bilo, da jo slednjič zabranijo tudi pri nas. Za naše kraje popolnoma zadoščajo navadne avtomobilske luči.

★ **Dalmacija v italijanski poeziji.** Bivši dalmatinski časnikiar Mario Russo, ki je začasa vojne pobegnil v Milan, kjer se je stalno naselil, je pred kratkim izdal zvezek poezij v dalmatinskem narečju pod naslovom »Nel cieli di Dalmazia«. Poezije so vse prepletene z iredentistično politiko. Že preje je Russo izdal knjigo »L'epoca dalmatica e il suo eroe« (Dalmatinska doba in njen junak), v kateri opisuje življenje in delo bivšega italijanskega župana v Splitu: Antonia Bajamontija. Obe Russovi deli italijanski tisk zelo propagira.

★ **Italija proti preklinjevanju.** Italijanska kletev je ena najgrših na svetu in je dejansko okužila vse dežele, kamorkoli so kdaj prišli Italijani. Po naših lastnih cestah ti vsak hip zadene uho kaka spakodrana — na srečo! — italijanska kletev. Sedaj so Italijani sami uvedli pravo križarsko vojno proti kletvini. Ustanovili so posebno narodno organizacijo, ki razpreza svojo protikletvinško propagando po celi deželi. Pokroviteljstvo je prevzel sam kralj. Fašistovska vlada pa je sprejela v novi kazenski zakonik ostre določbe in kazni proti kletvini. Kako resno je Italijanom do tega, da očistijo svoj jezik bogokletstva in se stresejo žalostnega slovesa, da zavzamejo v preklinjevanju prvo mesto med vsemi narodi, priča dejstvo, da se pečajo s stvarjo tudi največji italijanski časopisi. Tako priobčuje zadnja številka univerzalne revije »Echi e Commenti« članek G. Montemurrija, ki z zadoščanjem pozdravlja, da se je končno našla vlada, ki si upa v pozitivni zakonodaji nastopiti proti kletvini; tega si nobeden prejšnjih liberalnih režimov ni upal.

★ **Premalo uradništva.** Sarajevska odvetniška zbornica je vložila na pravosodno ministrstvo protest radi nedelavnosti sodišč, ki ima svoj izvor v tem, da je premalo uradništva sodne stroke na razpolago.

★ **Aretacija madžarskega špiona.** V Osičku so zaprli madžarskega špiona Seboka. Sebok je špiona priznal.

★ **Konferenca meteorologov.** V Sarajevu se vrši konferenca meteorologov iz cele države. Predseduje ravnatelj sarajevskega meteorološkega zavoda dr. Marković. Glavna točka dnevnega reda je vprašanje reorganizacije meteorološke službe v državi.

★ **V Sarajevu se po odloku ministra za narodno zdravje odpre šolska poliklinika.**

★ **Upravniki arheološkega zavoda v Splitu.** Za upravnika znanega arheološkega zavoda v Splitu je imenovan dr. Mihovil Abraščić.

★ **Strokovni poštni izpiti.** Pri strokovnih izpitih v ministrstvu za pošto je od 50 kandidatov napravilo izpite 19 prijavljenec.

★ **Šumadijski proces.** V Kragujevcu se vrši velik proces proti 13 tolovajem, ki so cela tri leta ropali, plenili in morili po Šumadiji.

★ **Pogreb Kasandrića.** Včeraj so na Hvaru slovesno pokopali truplo našega atašeja v Rimu Kasandrića. V Split so ga pripeljali na ladji »Kumanov«.

★ **Komentar k zakoniku o tisku.** V Zagrebu je pripravil sodni svetnik dr. Miroslav Muha obsejni komentar k zakonu o tisku.

★ **Podržavljenje neeraričnih pošt.** Ministrstvo za pošto je podržavljenje ostale neerarične pošte in jih uvrstilo v IV. razred državnih pošt.

★ **Osebnost vest.** Upokojen je Andrej Plečnik, profesor v Mariboru.

★ **Higijenski zavod v Cetinju.** Za zidanje zgradbe higijenskega zavoda v Cetinju je odobren kredit 400.000 Din.

★ **Otvoritev gledališča.** Danes v četrtek, 10. t. m., se v Bitolju na svečani način otvorijo novo gledališče. Na proslavo je pozvana vlada in predstavniki kulturnih organizacij.

★ **Zveza zaseb. nameštencev okrađena.** V Zagrebu so neznan vlomilci vdrli v prostore »Zveze zasebnih nameštencev« ter odnesli iz blagajni 10.000 Din.

★ **Prepovedan list.** Ministrstvo za notranje zadeve je prepovedalo v naši državi list »Der Grenzboten«, ki izhaja v Bratislavi.

★ **Propaganda na švedskem** za našo državo je prevzel naš konzul v Stokholmu Karlson. Izdal je v švedskem jeziku potopis po Jugoslaviji in pripravlja o naši državi večje delo.

★ **Država kupi nekaj Meštovičevih del.** Ministrstvo za prosveto je odobrilo kredit, da se zanj nakupi nekaj del Meštoviča.

★ **Poslanik Rakić se je vrnil v Sofijo.** Naš poslanik v Sofiji Rakić, ki se je dalje časa mudil v južni Srbiji privatnim potom, se je vrnil na svoje službeno mesto v Sofijo.

★ **Pozor trgovci z lesom!** Dne 12. junija bo ob 10. dopoldne v Hotetnežu pri Radečah sodna javna dražba 900 m³ bukovih in hrastovih hlodov.

Nogometna tekma Drama -- Opera

v nedeljo ob 11 dopoldne.

Ljubljana

○ **Šentjakobska prosveta v Ljubljani** bo imela 13. t. m. ob sedmih jutraj sv. mašo s pridigo na Rožniku. Vsi člani in tudi drugi prijazno vabljeni.

○ **Rokodelski dom.** Danes ob 8. uri zvečer je zadnja pevka vaja za prireditve na Vrhniki, ki bo v nedeljo, 13. t. m., popoldne. Prosimo točne in polnoštevilne udeležbe.

○ **Osebnost vest.** V Ljubljani se mudi te dni ravnatelj newyorške Frank Sakser State Bank, g. Roland Kuss. Obiskal bo vsa večja trgovska mesta v naši državi. Imenovani gospod je doma iz Celja.

○ **Umrli je v nedeljo zvečer** po težki operaciji, previdena s sv. zakramenti v 22 letu svoje starosti gdč. Marija Doklerjeva. Bila je jako ljudomila gospodična, ki se je kljub bolezn, katero je prenašala nad pet let, žrtvovala bližnjemu. Zlasti je skrbela za dijakke, obiskovala bolnike ter tolažila revne ter zanje prosila. Bog ji bodi plačnik, njenim domačim pa naše sožalje!

○ **Streliško ulico** so včeraj po treh mesecih zopet odprli prometu. Med Mestnim in Ljudskim domom so ulico znatno znižali, tako da sedaj ni skoro nič čutiti klanca. Ob straneh so napravili široke hodnike z robniki. Ulica je sedaj v tem delu prav lična. Kakor čujemo, bodo s polaganjem robnikov ob straneh ulice nadaljevali. Nujno potrebno pa bi bilo, da se čimprej podaljša kanal od tam, kjer se odcepi Mišičeva cesta, proti Gruberjevemu prekopu. Potreba tega kanala se posebno vidi v okolici Verbičeve vile, kjer se noč in dan cedi po cesti gnojica. Že iz higijenskih ozirov je kanal nujno potreben. Ko bo regulacija Streliške ulice popolnoma izvršena, omiljen ovinek ob Gruberjevem kanalu in odstranjena mestna šupa ob Strmi poti. bo Streliška ulica gotovo ena najlepših v Ljubljani. Upamo, da se bo to kmalu zgodilo.

○ **Zobni atelje Franjo Radovana** se nahaja še nadalje v Ljubljani VII., Celovška cesta 14, vis-a-vis velesejma. Novootvorenjeni zobni atelje Ivana Radovana pa se nahaja v Ljubljani, Šelenburgova ulica 4, I. nadstropje (preje dr. Prosinagg, nad trgovino Stacul).

○ **Zadruga krojačev in sorodnih obrtov** v Ljubljani naznanja, da se vršijo prihodnje pomagalske preizkušnje v prvi polovici meseca julija t. l. — Prošnje za pripravitelje k tej preizkušnji je opremljene s predpisanimi dokazili vlagati v zadrugi pisarni, Gosposka ulica 5, do 20. t. m. — Načelnik.

○ **Stanovanjska mizerija.** Kdo bi dal brezplačno ali pa ceneje proti poznejšemu plačilu 5 članski družini (vpokojencu), kateremu je stanovanje vsled previsoke najemnine odpovedano in je radi tega izgubil najemninsko zaščito, suhi prostor za shrambo pohištva, da se mu še isto ne pokvari. Ker bo radi deložacije družina popolnoma razcepljena, bi moral biti ta prostor dobro zaklenjen. Naslov pove uprava lista.

○ **Nesreča na železniškem prelazu.** Mestni voznik Stefan Klobot je peljal v spremstvu mestnega delavca čez železniški tir na progi iz glavnega na gorenjski kolo-dvor. Ko sta bila že na sredni progi, je uvidel voznik, da bodo zatvornice že padle in je poznal konja ter res še srečno prevozil železniški tir. Toda v zadnjem hipu je trčil

z vozom v prečnico in sicer s tako silo, da jo je en kos odlomil. Odlomljeni del prečnice je zadel Petana, ki je korakal poleg voza, v glavo. Mož je dobil težke poškodbe na bradi in na čelu in je obležal na cesti. Poklicali so rešilni voz. Za silo so ga obvezali, nakar so ga izpustili na lastno prošnjo v domačo oskrbo. Voznik Hlobot trdi, da on ni zakrivil nesreče. Železniški čuvaj pa tudi ne more biti kriv, ker so te prečnice za ovinkom in on ne more videti, jeli proga prosta ali ne. Vsekakor umestno pa bi bilo ravno na tem prelazu za ovinkom, da bi bila napravljena pri teh prečnicah naprava zvonovnega predznaka, predno se prečnice zapro. Preiskava bo ugotovila, jeli kdo obeh kriv ali je povzročil nesrečo nesrečen slučaj.

○ **Dve tatvini.** Viktorju Jeločniku je bil ukraden fotografski aparat vreden 3000 dinarjev. — Josipu Škarja, peku na Igu pa je bila ukradena ponoči iz dvorišča 7 m dolga in 5 m široka vozna plahta, rjava, še dobro ohranjena vredna 700 Din. Plahta je bila na enem mestu zaznamovana. Pred nakupom obeh predmetov se svari.

Maribor

○ **Razstavljena slika kralja.** Znani, mladi in nadebudni slikar Ante Trstenjak je razstavil pri tvrdki Preis v Gosposki ulici v Mariboru oljnatno sliko kralja Aleksandra v generalski uniformi. Slika je v naravni velikosti in glede tehnike, barv in razdelitve svetlobe ena najboljših, kar se jih je izdelalo v zadnjem času. Ta kraljev portret res za-sluzi, da si ogleda vsak Mariborčan, ker je na ogled zastoj v izloženem oknu. Umetniku Trstenjaku častitamo.

○ **Vaja pevskega društva Maribor** se vrši v četrtek zvečer ob 8. uri v dvorani Zadrugne gospodarske banke. Ker je zadnja vaja pred nastopom, prosimo polnoštevilne udeležbe.

○ **Sklep šole.** Srednje šole zaključijo šolsko leto z dnem 28. junija, pouk se konča že 12. junija, tako bodo dijaki letos kmalu šli na počitnice. Pričevala pa se jim bodo poslala po 28. juniju po pošti domov. Od 12. do 28. junija se vršijo razni izpiti in konference.

○ **Šala.** »Glas Naroda«, ameriški delavski list, prinaša notico, da je Abd el Krim proglasil sveto vojno v — Mariboru.

○ **Obzore se boji,** da bo na radikalnem shodu v Mariboru prišlo do incidentov. Mišlimo, da je strah zastoj. Kajti »ogromna« množica, ki se bo shoda udeležila, če sploh bo, bo poskrbela za vsesplošno varnost.

○ **Slike v izložbah.** Opazili smo, da mnogi trgovci dajejo v izložbo slike, ki nikakor niso spodobne za javnost. Imamo tudi »slučaje«, da je taka nespodobna slika izstavljena sredi med Marijinimi podobami. Pozivamo lastnika lokala, da to takoj odstrani, če hoče računati na našo naklonjenost.

○ **V mestnem parku** se šele sedaj vidi, kako škodo je napravila pretekli ponedeljek toča in naliv. Cvetje na gredicah se je pričelo sušiti in morali bodo vse nanovo obnoviti. Iz cvetlic umetno sestavljeni grb pri godbenem paviljonu je pričel mestni vrtnar že na novo zasajati. Pota in trate so pokrite z odbitimi vejicami in listjem ter zasute s prstjo in blatom. Trava na tratah med drevjem, katero so nameravali ravnokar pokositi, je zabita v tla. V parku delajo sedaj cele gruč delavcev na čiščenju in popravljanju. Olepševalno društvo bo imelo zopet ogromne stroške. V ribniku v parku je pretrpela tudi družino rac izgubo. Toča je zalotila nekaj živali na ribniku ter jih ubila, predno so se mogle skriti v varno zavetje v grmovju ob oregru.

○ **Trije ribniki.** Že drugič se je zdaj v kratkem času ponovilo, da je pridrla voda iz treh ribnikov in se je razlila v mesto. Nujno je, da se v tem vprašanju zedinita obe občini, mestna in okoliška, in uredita kanalizacijo, da se take poplave ne bodo ponavljale.

○ **Ljubljansko dijaštvo v Mariboru** na izletu. Te dni so prišli na izlet slušatelji filozofske fakultete s prof. dr. Ozwaldom in dva letnika srednje tehnične šole v Ljubljani na izlet in ogled v Maribor ter okolico.

○ **Nov specialist za očesne in ušesne bolezni.** Z Dunaja v Maribor se bo preselil te dni nov specialist za očesne in ušesne bolezni g. dr. Gostiša.

Kamnik

Vozniki v Kamniku vozijo zelo malomarno, posebno oni, ki vozijo les iz Tuhijske doline. Mnogokrat vozijo vozniki tako pijani, da je čudo, da se ne zgodi več nesreč. Tako bi bil nedavno neki tak pijan voznik kmalu povozil triletnega otroka g. finančnega komisarja Savinška, ako bi ne bili konji bolj pametni od voznika. V zadnjem hipu, ko otrok ni mogel nikamor več, ker so ga konji že potisnili k zidu, se je vzpel levi konj pokonci, da so zamogli očividci fantka potegniti izpod konja. Enako drve kolezarji, motociklisti in avtomobili tako naglo skozi mesto, da vedno prete nezgode. Naj bi oblastva strogo kaznovala nagle in nepravilne vožnje, ker le na ta način bo mogoče obvarovati ljudi nesreči!

Meščanska korporacija je sklenila, da dvigne svojo hišo, kjer je nastanjeno glavarstvo, za eno nadstropje. Tako pridejo vsi državni uradi pod eno streho, opuste pa se najmanj tri poslopja, ki bodo potem na razpolago za privatna stanovanja.

Razvaline na Starem gradu, ki je last kriške baronice, kličejo po odrešeniku, da popolnoma ne propadejo. Zadnji obok razvalin je v nevarnosti, da se zruši in ostale bi samo kleti. Škoda bi bilo, posebno zdaj, ko je Mali grad urejen, da bi izginili

radnji zgodovinski ostanki na Starem gradu. Saj je g. baronica uvidela gospa, gotovo bi šla kakemu društvu ali drugi korporaciji na roko, ako bi se zavzelo za to, da se ostanki starega gradu ohranijo.

Hrastnik

Zidanje nove šole je sedaj predmet večjih debat. Tudi listi »Domovina« ve poročajo v št. 21 in piše, da se je »Slovenec« blamiral, ko je pisal, da je radoveden, bo li načelnik krajnega šolskega sveta sklical sejo ali ne, da se obravnava ponudba, ki jo je stavil g. Al. Loger, ter pravi, da se je seja vršila en dan prej, nego je »Slovenec« poročal. K temu povemo, da je dopis bil malo predolg v Ljubljani, preden je bil objavljen. Dalje pravi »Domovina«, da je radovedna, ali bo »Slovenec« poročal, da se je zastopnik SLS g. Arnsšek, krojač, žaljivo obnašal napram ravnatelju Gnusu, tako da je sejo zapustil, in da se je šolski upravitelj g. Lebar združil s tremi klerikalci v eno fronto proti petim demokratom. — Kakor je že »Slovenec« poročal, je naš zastopnik J. Arnsšek stavil predlog, naj krajni šolski svet vzame vsa ponujana stavbišča v poštev ter se naj v nakupu ali odklonitvi sklepa potem, ko bo podal svoje mnenje komisijonelnemu ogled. Pri tej priliki mu je g. Gnus upadel v besedo, nakar sta se nekoliko spoprijela, ne da bi ga g. Arnsšek žalil, pač ga je pa nekoliko zafriknil, kakor pravimo, nakar je Gnus odšel. Vsi sklepi so bili izvršeni enoglasno, kar je tudi iz zapisnika razvidno, in je poročilo »Domovine« o skupni fronti treh klerikalcev in g. Lebara proti petim demokratom neresnično. Da pa ne bo kdo mislil, kako in kaj, povejmo, kako so se stvari godile. Demokrati so svoj čas oddali vseh stavbnih materialov stare dekliške šole za Narodni dom za ceno 183.000 kron. Tedaj so pisali po »Jutru« in »Domovini«, koliko so prihranili davkoplačevalcem, ker bo imela šola telovadnico v Narodnem domu in v šolski telovadnici bo lahko novi razred. Ko je bil čas, da se naredi v šolski telovadnici novi razred, so gospodje vstali in rekli, da omenjena telovadnica ni za razred iz higijskih razlogov, kar je res; prašamo samo, ali tega niso poprej vedeli, ko so glasovali za oddajo omenjenega materiala? Da bi ljudje lažje pozabili »demokratsko« delo, so se dolgo upirali zidanju nove šole. Prišla je šolska oblast ter zahtevala, da si nabavi krajni šolski svet stavbišče za novo šolo. Sestavil se je odbor, ki je imel namen poiskati stavbišče. V odboru je bil tudi načelnik g. Roš, ki je bil mnenja, da bi bila njegova njiva za stavbišče primerna. Kakor hitro so ljudje o tem izvedeli, je bilo hitro dosti ponudb. Tako je ponudil g. Al. Loger dve stavbišči. Eno nad socialističnim konzumom, drugo pa njivo na griču nad Benetkom. Dalje je ponudila stavbišče gospa Sentjura, in kakor čujemo, tudi demokrat Majcen iz Brnice. Kakor izvemo, je doleten komisijonelni ogled 11. junija in je baje naročilo okrajno glavarstvo trboveljski občini, naj povabi na ogled vse mejaše okoli Roševe njive, dobro bi pa bilo, da bi se povabili sosedji vseh ponujenih stavbišč. O vsem tem bomo še poročali; javnost pozivamo, naj sledi in sodi.

Dobrna pri Celju

Naše zdravilišče je vsako leto izredno dobro obiskano. Tudi letos se prikaže obisk, ki ne bo manjši od prejšnjih let. Zdaj imamo okrog 50 gostov. Dobrna pa ni le zdravilišče, pač pa eden najprijetnejših letovišnih krajev lepe Štajerske.

Vojška godba pride prihodnji torki na Dobrno in začne v sredo z rednimi koncerti.

Letina, posebno sadna, letos ne kaže najbolje. Vreme v spomladnih dnevih cvetenja je napravilo precej škode.

Vendar enkrat je popravljena okrajna cesta iz Vojnika na Dobrno, kar za avtomobilni promet je bilo to že nujno potrebno.

»Slovenec« bo vso sezono na prodaj tudi v trafikah v vasi, kjer ga p. n. gostje lahko dobe.

Šoštanj

Kino. Z ozirom na neki dopis v »Slovencu« nas naproša g. Josip Destonik za ugotovitev, da nima on nič opraviti s potujočim kinematografom, ki je tu nekaj časa prirejal predstave in proti kateremu so se čule pritožbe. Kino, ki ga bo od otvoril, bo čisto nekaj drugega in bo pazil, da se mladina ne bo pobujevala.

Okrožni svet vrhniškega okrožja se vrši v nedeljo, dne 20. junija ob 11 dop. na Vrhnikih. Dolžnost srenj je poslati po 2 zastopnika. Vabimo tudi vse odsekovne načelnike ali njih namestnike na okrožni svet.

Primorsko

Razpust »Kluba Esperantistov« v Sv. Križu. Tržaški prefekt je z dekretom z dne 30. maja t. l. razpustil »Klub Esperantistov« pri Sv. Križu pri Trstu z motivacijo, da so njegovi člani očitovali protidržavno in protisocijalna načela in da klub težko in trajno ogrožal javni red. Brigadir, ki je izročil odlok, je zaplenil vse društvene knjige in odnesel vse esperantske časopise. Namignil je tudi, čaka enaka usoda podružnice tržaške »Prosvete« v Sv. Križu »Vesne«.

Praznik državne ustave v Trstu. Kakor po vseh mestih Italije, se je tudi v Trstu praznovala obletnica dneva, ko je italijanska država dobila ustavo in s tem bilo izvršeno popolno zedinjenje Italije, z običajnimi paradami. Mesto je bilo okrašeno z zastavami.

Dopisi

Iz Kočevja. Predpreteklo nedeljo je napravila mladina tukajšnje meščanske šole v »Marijinem domu« svoj vsakoletni telovadni nastop pod vodstvom gučne učiteljice Pipanove. Nastopili so posamezni razredi od prvega do četrtega, potem po dva in dva ter končno rajalni pohod in skupina vseh gojenk. Nastopili so tudi malčki zavodove zasebne ljudske šole, ki so vzbudili s svojimi nad vse ljubimi otroškimi vajami najprijetnejše simpatije. Vaje so bile sestavljene, kakor jih more sestaviti le strokovnjakinja. Nekatere vaje s težkimi sestavljenimi gibi zahtevajo mnogo energije, bodisi od gojenk, kakor tudi od vaditeljice. Izvajale so prosto vaje, simbolične vaje in tehnične z okrašenimi loki, z disko podobnim krogom, prevlečenim z blagom v narodnih barvah, s slovenskimi zastavicami in šerpami. Več vaj so izvajale s petjem. Posamezne pojme besedila so spremljali tako primerni gibi, da bi lahko vsak brez besedila mogel sklepati na pomen vaje. Posebno »Slovo« je napravilo globok vtis. In »Jugoslovanke amoc«, »Peričice« itd. Nastop s šerpami je vseboval zelo veliko raznolikih gibov. Ta izvanredno težki del so gojenke nad vse častno rešile. Posamezni razredi so nastopali v lepih enotnih oblekah, okrašenih z narodnimi motivi, belih, v narodnih barvah vezenih avbicah, bluzah in predpasnikih. Tudi razkošno izgledajoče papirnate obleke so napravile mnogo efekta. Vaje so bile izvajane prav dobro. Posamezni gibi so bili točni, mehki, pa tudi prav odločni in krepki, kakor je pač zahtevala smoteno zamišljena

vaja. Poudariti treba, da so bili zlasti obrati in razne izmene stoji prav točno in lepo izvršeni. Nastop na gredah je bil za občinstvo nečujno novega. Nudil je najrazličnejše umetne korake, ki so jih izvajale gojenke vseskozi dosledno in natančno. Da je mogoče tudi v ljudski šoli doseči lepe uspehe, so pokazali malčki, ki so vzbujali s svojo pestro obleko in s pisanimi vetricami splošno živahnost in simpatijo med občinstvom. Izbor vaje je bil zelo primeren in posrečen. Brezhiben je bil rajalni pohod gojenk in lepa skupina vseh telovadkinj. S tem nastopom je zavod ponovno pokazal, da stoji na vrhuncu svoje težke naloge, da jo pa ne samo pravilno in točno pojmuje, ampak jo tudi dejansko zelo vestno izvršuje. O tem se je prepričalo številno občinstvo, ki je zelo pozorno prisostvovalo.

Loški potok. Dne 6. junija — v nedeljo — je bilo v društveni dvorani na Hribu ves dan živahno življenje. G. Puhar — uradnik drž. higijskega zavoda v Ljubljani — je imel na en dan kar tri predavanja o alkoholizmu. Po prvi sv. maši za ženske, po drugi sv. maši za mladino in popoldne ob 2 pa za moške. Predavanje je bilo s skiptikonom in vse skozi nazorno. Predavatelj je izborno rešil svojo nalogo. Tri dolga predavanja — vsako po 2 uri — na en dan, tega ne zmore vsakdo. Bili smo mu pa za njegov trud tudi hvaležni. Poslušalo ga je vsega vkup do 850 ljudi. Zensk je bilo okoli 200, mladine z vsem učiteljstvom do 400 in popoldne gotovo 250 moških. Poslušalci so poslušali dolga predavanja izredno pazljivo. Bog daj, da bi tudi kaj koristilo! Gospodarska kriza se malokje tako britko čuti, kakor v naši dolini. In tega je marsikje kriv demon alkohol. Potočani, uvažujte zares gorke in pristranske nauke g. predavatelja in mnogo se bo zboljšalo v naših družinah! Zene in matere, naznanite vsako gostilno, ki ne drži policijske ure v teh hudih časih, okrajnemu glavarstvu! Ne stane več, kakor 1 Din znamka. Na vas je, gospodinje, da zlorabo gostiln preprečujete! G. Puharju in higijskemu zavodu pa: lepa hvala in na zopetno svidenje!

St. Ilj. G. Fr. Thaler se je po tritedenskem uspešnem zdravljenju v soboto zdrav vrnil iz Krapinskih toplic.

Iz Škofjane pri Dobu. V nedeljo 13. junija bomo na tukašnjem pokopališču odkrili spominsko ploščo v svetovni vojni preminulim vojakom. Ob tej priliki bo sv. maša ob 10. katero bo za padle in umrle daroval naš preč. g. župnik-dekan Bešter.

Sv. Peter v Sav. dolini. Frančiška Ocvirk je prevzela po pokojnem Andreju Zgank posestvo za 50.000 Din. Cenilej so cenili posestvo nekaj manj kot 250.000 Din. Davkarja v Celju je odmerila pristojbine nič manj in nič več kakor 77.186.60 Din. Vprašamo davkarja v Celju, ali ni to preveč in če se ni morda zmotila? Nekateri večaki menijo, da se je zmotila in še precej, četudi je posestvo prišlo na tuje.

Sv. Rupert nad Laškim. Majnikovo cvetje nam je prineslo veliko veselja in sladkega upanja, da bomo imeli veselo jesen, a žal nam je vedno dežje in izredni letošnji hlad zagrenil naše nade: sadje je vsled silne moče večinsoma odpadlo, kar je ostalo, pa je v vedni nevarnosti pred točo, ki je napravila mestoma že veliko škodo. — Tudi drugo naše upanje nam boče splavati po vodi: nova cesta, ki bi vezala Sv. Ruperta s Sv. Jurijem in bi bila neprecenljive vrednosti za ves okraj, ta nova cesta bo vsled nebržnosti za to postavljenih in poklicanih ljudi splavala po vodi! V Sv. Rupertu imamo občinske ceste tako zanemarjene in v tako groznem stanju, da bi vsak, ki bi si jih ogledal in hotel popisati, brez rešitve takoj utonil v blatu in lužah! — Dne 9. maja je bila slovesna blagoslovitev nove kapelice na posestvu Matije Starki, p. d. Langer; krasna, moderno izdelana stavbica je mojstersko delo g. Verhnikarja iz Celja.

Svetina pri Celju. Po prizadevanju g. majorja Burnika so imeli vojaki iz svetovne vojne dne 16. maja na Svetini lepo uspešno slovesnost: cerkveno opravilo, zatem pa sestanek pred cerkvijo, kjer so g. Colarič, predsednik Zveze slovenskih vojakov, tajnik g. Matičič in še drugi gospodje spregovorili dosluženim vojakom krasne vzpodbudne besede ter se toplo spominjali tudi v vojni padlih tovariših. Sklenilo se je postaviti padlim tovarišem spominsko ploščo na Svetini. Ljudstvo je navdušeno, pa tudi hvaležno poslušalo gospode, ki so prihletli kot nekdanji predstojniki k svojim bivšim četami! — Na Svetini imamo sedaj 2 učitelja: pa novodošla gospa, izvrstna učiteljska moč, je v veliki zadregi: nima šolarjev, da bi jih poučevala. Svetina ima šolarjev konaj za 1 razred, nima pravega stanovanja, ne hrane. Pa oblast je oblast, kmet, ki plačuje, pa peto kolo.

Vurberg. Dne 7. t. m. se je tukaj poročil Leopold Krojzl z Marijo Lorenčič. Zeno in vnet in požrtvovalen naš pristaja ter predsednik Izobraževalnega društva. V svetovni vojni ga je bila zadela sovražna krogla v prsa, a jih ni predrila, ker se je odbila na Marijini svetinjšči, katero je nosil. Krogla je skrivila le svetinjščo. Zelim obema obilo sreče in blagoslova! — Pri nas je umrla komaj 31 let stara Ana Tement iz Vumboda. Pogreb se je vršil ob obilni udeležbi domačinov. — Od 1. junija naprej je začela poslati vozna pošta. Iz Vurberga se odpelje poštni voz ob 8 v Ptuj in iz Ptuja odide ob pol 12. Pred izbruhom vojne je imel Vurberg tudi vozno pošto, med vojno je ta zveza opela in do sedaj je prenašala pošto le poštni sel. Pošto bo vozil sam poštar g. Klemenčič.

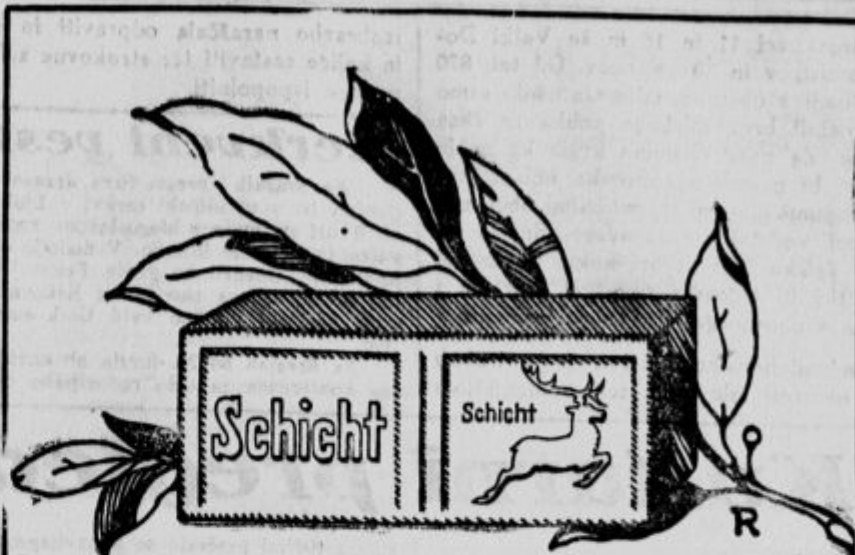
Mala Nedelja. Malokateri dogodek je vzbudil toliko zanimanja pri nas, ko velika cerkvena tombola, ki se je vršila na trojiško nedeljo ob navali domačinov in sosedov. Razveselila je s svojim popolnim uspehom cerkvenostavni odbor, ki se je veliko trudil s prireditvijo. Muzali so se tudi srečniki, ki so iz šole odnašali raznovrstne praktične dobrote. Po odbitih stroških je mogel odbor naložiti za novo cerkev 35.000 Din. Kosmatega dobrička je vrgla tombola 43.381 Din. — G. župniku je hotel Bog nekako že na tem svetu poplačati njegovo skrb s tombolo. Zato mu je isti dan, ko je trpel doma z organiziranjem te velike prireditve, naklonil srečo pri stadionski loteriji. Zadel je šesti glavni dobiček. Čestitamo! — Dne 29. junija bo pri nas Dekliški tabor za ljutomerski okraj in sosedne župnije slovenskoroške. Popoldne bo na cerkvenem prostoru slovesna služba božja in zborovanje, popoldne pa orliški nastop. Toliko vam že danes izdamo, da se pripravite. Na Petrovo vsa poštena muropoljska in slovenskoroška dekleta na svoj tabor, ki bo nekako nadaljevanje lepih mariborskih dekliških dnevov! Na svidenje!

Ekstrakt domačih rož

izkušnja naših mož.
dala liker izbran
z imenom

*

E. JERAS in DRUG
LJUBLJANA - MOSTE

Vsi hočejo kupovati Schicht-ovo milo.

Nekateri se dajo pregovoriti, da vzamejo druga pralna sredstva

Velika večina pa vstraja na tem, da uporablja le pravo Schichtovo milo.

Kateri so pametnejši?

Previdnil

Vedo namreč, da more enkratna uporaba manjvrednega mila več škoditi, kakor je mogoče vse leto prihraniti na ceni mila.

Socialna vprašanja

Zavarovanje za slučaj brezposelnosti v Angliji.

V vrsto dežel, katere trpijo po vojski zelo na brezposelnosti, spada tudi Anglija. Cisto naravno je, da dela problem brezposelnosti vladi resne skrbi. Toda podpora za brezposelne ni vporabljala Anglija šele po vojski, ampak je vpeljala že leta 1911. obvezno zavarovanje za slučaj brezposelnosti za nekatere industrijske obrate in sicer za rudarje ter delavce v tovarnah za stroje in v ladjedelnicah. Zavarovanih je bilo približno 2.250.000 delavcev. Tedenska podpora je znašala od 5 do 7 šilingov, prispevki pa 50 centimov, od teh je plačal polovico delodajalec, polovico pa delavec. K tej vsoti je še prispevala država eno tretjino.

V letu 1916. se je raztegnilo obvezno zavarovanje za slučaj brezposelnosti z istimi prispevki in z istimi podporami na vsa važnejša industrijska podjetja in sicer na kovinska, kemična in usnjarska ter na podjetja za izdelavo gumij. Na ta način je bilo sedaj zavarovanih 3.750.000 delavcev. V novemburu leta 1918. je narastel zavarovalni fond na 15.200.000 funt šterlingov.

Poleg tega zavarovanja je vpeljala vlada v decembru leta 1915. za vojake, kateri so bili odpuščeni, pa niso mogli takoj dobiti dela, podporno akcijo, za katero ni pobirala nikakih prispevkov. Ta »donation« se je po sklenjenem premirju raztegnila tudi na civiliste-delavce. Podpora je znašala za moške od 20—29 šilingov tedensko, za ženske pa od 15—25 šilingov. Ti izdatki so šli v breme državne blagajne. Najvišje število podpirancev so beležili dne 2. majnika 1919, namreč 640.000 moških in 453.000 ženskih oseb. V celoti je izdala država na teh podporah 61.659.000 funt šterlingov. Ker je nudila »donation« višjo podporo, kakor pa zavarovalni fond, je delavstvo prosilo rajši za »donation« in s tem varovalo zavarovalni fond, ki je znašal leta 1920. 22.200.000 funt šterlingov.

Z 8. novembrom 1920 je raztegnila vlada obvezno zavarovanje za slučaj brezposelnosti na vse ročne delavce tudi na nameščence, katerih letni zaslužek ni presegal 250 šterlingov. S to naredbo je narastlo število zavarovanih oseb na 11.750.000. Od podpore za brezposelne so bili izvzeti le tisti delavci, kateri so zapustili delo vsled štrajka, kateri so bili odpuščeni po lastni krivdi in kateri so zapustili delo prostovoljno.

Novi zakon je predvideval sledeče podpore: moški 18 šilingov, ženske 16 šilingov, dečki 7 šilingov in deklice 6 šilingov na teden. Poleg tega je dovoljeval še posebne doklade in sicer: za ženo ali za delanezmogočnega moža, za gospodinjo pri ovdovelem delavcu ter za samca z lastnim gospodinjstvom 5 šilingov, za vsakega neoletnega otroka pa po 2 šilinga na teden.

Podporna doba je znašala sprva 26 tednov, pozneje se je podaljšala na 41 tednov. S 1. avgustom 1924 se je pa terminarna podpora doba odpravila in se določuje trajanje podporne dobe v vsak slučaj posebej.

Pravico do podpore ima le tisti zavarovane, kateri je več kot tri dni brez dela in ka-

teri je plačal vsaj 30 tedenskih prispevkov v zadnjih dveh letih od začetka leta, v katerem zahteva podporo. Po novem zakonu so predpisani prispevki po navedenem ključu: delodajalec plača za moško osebo 10 pencev, delavec 9, država 6¼; za žensko osebo plača delodajalec 8 pencev, delavka 7, država 5¼; za dečke od 16—18 let plača delodajalec 5 pencev, sami 5, država 3¾; za deklice od 16—18 let plača delodajalec 4.5 pencev, same 4, država 3¾ pencev.

Vsoto, katere odpade na delodajalca in delavca, plača delodajalec. Na delavca pripadajoči del pa sme odtegniti od delavčeve plače.

Na podporah je izplačala država od julija meseca 1923 do konca 1924. leta 56 milijonov funt šterlingov. Brezposelnost je bila trajno zelo velika, koncem septembra 1924 je znašalo število brezposelnih 1.275.885, v septembru 1925 pa 1.401.000. Ni čudno, da je bil fond za brezposelne polagoma popolnoma izčrpan tako, da je bil koncem septembra 1925 že pasiven za 7.935.000 funt šterlingov.

Vajeniška statistika za Slovenijo.

(Nadaljevanje.)

V raznih nadaljnjih strokah imamo še sledeče: sedlarjev 154 mojstrov in 211 vajencev, tapetnikov 23 in 48, usnarjev in strojarjev 60 in 87, sobnih slikarjev, črkoslikarjev, pleskarjev in ličarjev 93 in 146, fotografov 22 in 30, vrtnarjev 25 in 36, pečarjev 9 in 13, kamnosekov 12 in 15, steklarjev 11 in 15, lončarjev 35 in 45, opekarjev 5 in 7, keramikov 1 in 7, zidarjev 17 in 26, izdel. cementnih izdelkov 3 in 3, dimnikarjev 34 in 39, brivcev 114 in 156, tiskarjev 29 in 69, knjigovozov 18 in 32, litografov in kemigrafov 2 in 3, zobotehnikov 24 in 34, barvarjev 3 in 3, dežnikarjev 4 in 15, drožistov in lekarnarjev 10 in 12, prekaževalcev 7 in 17, slaščičarjev 17 in 33, svečarjev in medičarjev 9 in 13, mlinarjev 117 in 144, sladarjev in pivovarjev 2 in 5, sodavičarjev 2 in 2, mlekarjev 3 in 3, kavarniških restavracijskih natakarjev in kuharjev 103 in 168, krovecv 3 in 3, kinooperaterjev 2 in 2, ledeničarjev 1 in 2 in kiparjev 1 in 1.

Na podlagi te vajeniške statistike bo mogoče sedaj tako političnim kakor tudi obrtnim oblastem nekoliko več jasnosti doprinesti v vprašanje zaščite obrtnega in trgovskega naraščaja, saj v šolskem vprašanju za obrtno-nadaljevalne šole, tudi v onih okrajih, koder še do danes ne obstajajo šole za vajence. Za danes pogledjmo samo naše Prekmurje: Tam sta samo dve šoli za vajence v Murski Soboti in Dolnji Lendavi: v poročilu se navaja Murska Soba: 108 mojstrov in 168 vajencev, Dolnja Lendava 79 in 119. Kaj pa ostale občine? Beltinci imajo 89 mojstrov in 116 vajencev, Dobrovnik 34 in 51, Puconci 42 in 53, Turnišče 74 in 126 (od teh imamo 52 čevljar-skih mojstrov in 93 čevljarskih vajencev, Rogoševci 37 in 49, Rankovci 24 in 27, Cankova 30 in 41, Martjanci 16 in 29, Križevci 19 in 26, Crenšovci 17 in 22. Gor. Petrovci 12 in

15. Prosenjakovi 11 in 16 in še Veliki Dolenci: 8 mojstrov in 10 vajencev. Od teh 870 vajencev hodi v obrtnonadaljevalno šolo samo 200, vsi ostali brez šolskega pouka za časa učne dobe. Za naše obmejne kraje kakor je Prekmurje, bi morala mariborska oblast stopiti z okrajnimi glavarji in dotičnimi občinami in šolskimi vodstvi v razgovore, da se za prihodnje šolsko leto otvori nekaj novih šol za obrtniški in trgovski naraščaj, kar bo i socialnega i narodnega državnega pomena.

Obrtnonadaljevalno šolstvo je potrebno dvigniti po celi Sloveniji ter pomanjkljivo

izobrazbo naraščaja odpraviti in nova učila in knjige sestaviti ter strokovne šole za razne panoge izpopolniti.

Cerkveni vestnik

Na praznik presv. Sreča Jezusovega in celo osmino bo v uršulinski cerkvi v Ljubljani jutraj ob 8. uri sv. maša z blagoslovom, zvečer ob pol 8. govori v slovesne litanije. V nedeljo ob 4. odpadejo litanije. Govoril bo g. dr. Franc Volčič, ravnatelj salezijanskega zavoda na Rakovniku. K številni udeležbi vladno vabi Cerkevno predstojništvo.

Na Brestjah bo 28. junija ob enajstih marljanska konferenca za celo radovljiško dekanijo.

Kulturni pregled

Stanko Vurnik

Razstava slik in grafik J. Gorup-B. Jakac.

Dne 28. maja se je v paviljonu Narodne Galerije otvorila razstava 159 slikarskih del, s katerimi sta javnosti predstavila svoje delo slikarja mlajše, sodobno usmerjene umetniške generacije. Jakac je Ljubljani po več razstavah iz zadnjih let že znan, pokazal pa je na tej razstavi novo fazo svojega razvoja; Josip Gorup, mlad Rečan, ki je študiral doselej v Berlinu in Pragi na umetniški akademiji, nam je homo novus. Preseneča tudi po okolnosti, da se je skoro izključno posvetil slikanju živalskega življenja.

B. Jakac je razstavil nad sto grafik in risb, pa tudi okrog 40 oljnatih del in pastelov, malone vse to dela zadnjih dveh let, iz svoje lanske pariške dobe, potovanja po Afriki ter kos mirnega dela zopet v domači letos. Vseh del, kar jih je razstavil, sicer ni mogoče enako visoko vzeti, in iz aradnjaja razstave bi skoro izviralo, da se je slikar tega zavedal, ko je svojo najnovejšo umetnostno konfessio in dela visokih umetnostnih ambicij zbral enotno v levi dvorani, dočim je v srednji med naročene portrete obesil tudi lažje stvarice — saj vemo, da mora umetnik tudi živeti in slušati.

Videli smo ga tik po vojni iziti iz impresionistične šole in takoj si je po svojih nadarjenih začetkih pridobil glas. Stilnorazvojno rečeno, je to smer med mladimi skoro nekam trdnostno držal še do nedavna, dasi je v letih 1923. in 1924., 1925. plačal tudi svoj, sicer zelo zmerni tribut ekspresionizmu kot umetnosti poduhovljenja. Še na tej razstavi dobili slike, ki se te dojmiyo kakor jakopičevska izjema v moderni večini, postavim je v štev. 85, 89, 86 ustvaril občutenjska dela z uporabo izraza solnce in sence, barve, sumarično-slikovite obravnave predmeta povsem v duhu impresionizma. Vendar je slikar temu stilu že odločil: nasproti njegovemu že znanemu Saeverudu, čigar obraz je koloristično pojmovana, ploska lisa barve, visi portret Mirana Jarca, ki je v svoji, skoro brutalnoplastični modelaciji povsem drug stilen svet. Tako v formalnem kakor v vsebinskem pomenu sta sliki kakor dvojje polov, ki jih je prejadrala evropska duševnost današnje moderne: subjektivizem — idealizem in moderni, razmeroma objektivni realizem. Moderni stil danes kaže v Evropi v splošnem enotno lice v vseh umetnostnih in kulturnih panogah, pa najsi se mu že v glasbi reče polifonija ali v literaturi nadrealizem in nam Slovencem v slikarstvu ni baš najnovejše odkritje, odkar smo videli še pred par leti Pilona in Kralja, sedaj Stiplovska, Vidmarja, Zupana, Spacapana l. dr. oprijeti se ga. Jakac se je šele zadnji dve leti preorientiral v to smer, pokazavši jo kot točno obrisano konfessio v svojih najnovejših grafikah in risbah iz let 1925. in 1926. Kakor je Jakacu osebno najbolj pristojna grafiko-risarska poteza, se ni čuditi temu, da imamo najpomembnejše rezultate modernega njegovega stilnega dela iskati ravno v grafiki in dvorani. Risbe iz Afrike, so v rečeno ali črno kredo zajete, bi rekel novinarske beležke s pota, pa vendar celo v teh išče Jakac ostre konture in prijemljive plastike predmeta, skoro da je v njih že stopil duševnostnoizrazni moment pred plastičnoformalnim v ozadje. Pariške krajine na nasprotni strani kažejo že jasno in logično arhitektoniko, ki doseže v dolenjskih krajinah že dograjen sistem kompozicije. Kdaj so že razni Derraini, Bracqui, Picassi lakali statike v svojih kompozicijah, kdaj že modelirali plastično neglede na naturalistično luč! No, Slovenci smo sedaj dosegli ta ideal in značilno je morda za nas, da smo ga dosegli brez posrednega člena kubizma. Kakor jarek prelom s starejšim svetovnim nazorom zgleđa Jakčeva Čaplja, ko je umetnik izvolil nepomemben predmet, ki se ni dal razumeti niti tolmačiti občutenjsko in jel ob njem trdnostno studirati novi prostorni problem in novo plastiko, ki ga je zbližala z vzhodnozlažskimi, vsvestranskim načinom modeliranja. Nekaj podobnega je s to Čapjo kakor z neštetimi življenjskimi skatljicami in stotinami steklenic, ki so jih študirali francoski kubisti tako vztrajno kot forme, ki imajo več strani, z ene same pa so le enostranska, subjektivna optična prevara. Potem so nastale Dolenjske krajine iz okolice Novega mesta: ostro taktično obrisane forme, skrbno na ravnotežje odmerjeni svetločrni valeurji, centralistična, ali vsaj prostosimetrična kompozicija, ki se je kakor kak materialen predmet »vredilac« s svojo težo na spodnji rob slike. To je ona nova renesanca, makari novi klasicizem, ki je zamenjal staro subjektivno-individualno umetnost, »zdenje« in optične prevare, občutenje in sentiment, zamenjal za nov stil zdravega razmeroma objektivnega realizma in stroge logične forme, ki ponekod kompozicijo približuje ornamentalnemu, vase zaključenemu, objektivno razumljivemu organizmu.

J. Gorup v bistvu pogledan, ni Jakacu nikako nasprotje v svoji ljubeznivi za živali, pomeni pa s svojo umetnostjo kakor Jakac eno izmed bistvenih sestavin sodobne psihe. Naturalist je, bome ne dosti drugačen kakor je bil stari, postavim Lionardo, ki je s svojim srebrnim avinčnikom »šel skozi vso naravo«, da bi jo obdržal z umetnostnimi sredstvi in ne dosti drugače kakor oni, studira Gorup Heleje kretanje, anatomijo, gibanje mišičevja ob napeti stoji, plazeči hoji, si ugaja v kopici izraznih studij, »portretic volkov, tigrov, tičev, rib« v morje se da pogrezniti, da bi izkopal še tam na dnu zaklad zelenja v večnem zelenem in korajnem in se povzpne v žrelo vulkana. Košček trave je naslikal dvakrat — po vseh burnih vizijah ekspresionizma z večnostjo, dušo in idejami — sedaj travo — nobenega dogajanja ni v njem, še hroščev na, le bilje ga je privlačilo v svojem življenju in v njem želenju, še med njih je odkril kvojevrstno, tankočumeče življenje in ga nam z umetnostjo obdržal. Narava mu je konfessija kakor nekaj kvatrocenitistom. Kakor Jakac tudi on kljub časti uporabi barve in vsej pestrosti ni stitno več kolorist v starem impresionističnem pomenu besede, risar je in plastik, ki se je tudi učil ob kitajskem tušu in ga je prevzela celo kitajska moti-

vika s tistimi prečesto se ponavljajočimi razpenjenimi vodnimi valovi in ob burje razčesanim obrežnim drevjem (Sava). Smisel tega naslona je bil kakor pri Jakacu ali ogromnemu delu današnje moderne: plastika in ritmično življenje linije. Pri čistokrvnem realistu, kakršen je Gorup, so izostale marsikje težnje po striktni uravnovešeni, še vedno idealni kompoziciji, kakršno smo poudarili pri Jakcu, dasi je slika Sudurad pokazala uresničen pri Gorupu tudi moderni kompozicijski ideal v polni meri. Gorup je pokazal nagnjenje k dekoraciji.

Oba slikarja skupaj, Jakac s svojimi plastično-kompozicijskimi težnjami in Gorup s svojim naturalizmom se uvrščata v enotno moderno smer, smer plastičnega realizma, sta oba v isti meri kolasi v stroju iste nove, umetnostne mašinerije, ki je zamenila staro subjektivno zdenje in individualno hlepenje po originalnosti, ki je končno dovedlo do nekeke mučne dekadence in anarhije v umetnosti zadnjih let. Kakor je umetnost morda najzanimajšiji toploper duševnosti svoje dobe, moremo v tej novi umetnosti, ki jo je pokazala ta razstava, videti napredovanje nove svetovne nazornosti i pri nas.

Glasba

Pri koncertu, katerega priredi v ponedeljek, dne 14. t. m. v Unionski dvorani Glasbena Matica, sodeluje poleg celotnega Matičnega pevskega zbora popolni orkester Narodnega gledališča v Ljubljani in 6 solistov. Posamezne solistične partije dr. Širolova oratorija Abrahamova žrtve so sledeče razdeljeni: Boga očeta poje g. Sekula, očaka Abrahama g. Julij Betetto, Abrahamovo ženo Saro gospa Vilma Thierry-Kavčnikova, sina Izaka gđ. Verbič Milena, Abrahamovega slugo Šišmana gđ. Janez Završan in pastirja Kresoj g. Knittl Zdenko. Oratorij Abrahamova žrtve se v Ljubljani prvič javno izvaja in kakor čujemo se udeležijo koncerta avtor dr. Božidar Širola sam in z njim razni glasbeni referenti zagrebških dnevnikov, kakor tudi zastopniki zagrebških pevskih združenj. — Vstopnice v Matični knjižarni, tam se dobiva tudi priročna knjižica s celotnim besedilom oratorija. — Cene navadne koncertne.

Zbirka Marjinih pesmi »Kraljica majala«, ki jo je ocenil dr. Fr. Kimovec v 5. in 6. številki letošnjega »Cerkvenega Glasbenika«, se dobi pri skladatelju Martinu Zelezniku, učitelju v Sorici, Gorenjsko. — Pesmi so pripravne za izvajanje ob Marjinih praznikih in navadnih nedeljah.

Knjige in revije

»Pravni vestnik«. Izšla je 5. številka »Pravnega vestnika«, lista za pravoslovje in pravosodje, ki izhaja v Trstu. Vsebinska je sledeča: Univ. prof. dr. St. Lapajne (Ljubljana): Haaški konvenciji o učinkih sklenitve mednarodnega zakona na osebno in imovinskopravne odnose zakonov dd. 17. julija 1906, in o uravnavi razvoda in ločitve takega zakona dd. 12. junija 1902. Vlado Valenčič: Občina in samouprava. Sodne odločbe. Odloki in zakoni.

»Narodni Gospodarc«, glasilo Zadrudne zveze v Ljubljani je izšel s sledečo vsebino: Beseda o zadrudni disciplini. Varčnost in skopost. Zadrudništvo na Ruskem. Nekaj misli vodnic. Vprašanja in odgovori. Zadrudne vesti. Gospodarske vesti. Razno.

Zunkovič, Etymologisches Ortsnamenlexikon. — VIII plus 184 str. 8, 2 mapi in 58 slik. — Kromčič 1915. — Cena 40 K pri založniku J. Slovaču, 60 Din pri pisatelju v Mariboru kakor v knjigarnah. — Ta knjiga pravzaprav ni nova, toda za nas je nova. Izšla je h koncu l. 1915., torej v vojni dobi; prišla pa sploh ni v knjigotrdni promet, ker je dala radi vsesokoz slavistične podlage vojni sodnji povod, da je nastopila proti pisatelju. — Knjiga nudi sistematično navodilo za raziskovanje in tolmačenje krajevnih imen, in bo prišla prav vsem, kateri se resno bavijo s tem predmetom, in to posebno turistom in planincem zdaj v letni dobi, da zvedo, zakaj nosi ta kraj dano mu ime. Knjiga nam razodeva, kako važnega pomena so krajevna imena tudi za spoznanje naše kulturne kakor jezikoslovne preteklosti, in ima namen podreti ono nainost, s katero smo še danes nasitjeni pri razlaganju krajevnih imen, ker nam prepričevalno kaže, da se nahajamo še vsehokoz na krivi poti.

Planinski Vestnik, 6. številka, prinaša sledečo vsebino: Dr. Jos. Ciril Oblak: Epilog k Etni. — Dr. Jos. Tominec: Dr. Kučy, vzgojitelj človečnosti v planinstvu. — Slavko Prevec: Čez stene in grebene v Savinjskih planinah. — Čez hrib in dol: Na Orter (A. Kopsinšek). — Obzor in društvene vesti: Planinarstvo v Dalmaciji. Pogled na naše alpe med vožnjo. Dr. Robert Kermanner: Po požorju Polhograjskem in okoli Krma. — Požgancu še v časten spomin. Auto-vožnja Kamnik—Strahovica. Vsem naročnikom Plan. Vestnika. Občni zbor SPD. — Naše slike: Solčni zahod na Boh. jezeru.

Ljubljansko gledališče

Drama:

Začetek ob 20. uri zvečer.

Četrtek, 10. junija: IDIJOT. Red D. Petek, 11. junija: JOHN GABRIEL BORKMAN. Red E.

Opera:

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Četrtek, 10. junija: BOHEME. Red B. Petek, 11. junija: Zaprt.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 10. junija ob 20. uri: KOZAREC VODE. Ab. B. (Kuponi.) Zadnjič v sezoni.

Petek, 11. junija: Zaprt.

Sobota, 13. junija ob 20. uri: STARA PESEM in CAVALLERIA RUSTICANA. Ab. C. Premijera.

Nedelja, 18. junija ob 20. uri: STARA PESEM in CAVALLERIA RUSTICANA. Ab. B. (Kup.)

Po širnem svetu

Novi duh na Kitajskem.

Za nas oddaljene Evropejce je presojanje sodobnega položaja na Kitajskem težavno. Vsa poročila namreč, ki jih dobivamo iz daljnega Vzhoda, prihajajo preko Anglije in preko angleške žurnalistike, ki nam slika gibanje mladokitajcev samo kot protitujsko gibanje za katerim stoji boljševeška Rusija, ki si hoče podjarmiti vso Azijo. Sodba Kitajcev samih je drugačna: ne sovražstvo do tujcev in ne vpliv boljševeške Rusije nista danes na Kitajskem gonilni sili, temveč mogočen nacionalen val, mogočna samozavest mladega kitajskega naroda. Nacionalna država, to je parola mladokitajcev. Tudi razne vojaške praske med posameznimi generali so samo sekundarnega pomena. Nacionalno prebujen Kitajec hoče biti pač gospodar v svoji lastni deželi, kar zase zagovarja tudi vsak evropski narod. Iz tega pa seveda mora izvirati mržnja in pa sovražstvo do onih tujcev, ki bi kitajski narod še nadalje radi obdržali v verigah sužnosti.

To nacionalno gibanje je zavzelo že tudi širše sloje, trgovce, dijaštvo, delavstvo in vojaštvo. O končni zmagi nacionalne ideje so popolnoma prepričani. Prejšnje zaprtje pred ostalim svetom je mladokitajsko gibanje skoraj popolnoma odstranilo. Mlada Kitajska je začela živahno občevati z zahodom in z ostalimi deli sveta. Pri tem pa se je navzela tudi modernega ateistično-materialističnega duha. Krščanstvo, pravijo kitajski mladini, je radi notranje razvanosti celo za Evropo zastarelo in brez moči na reševanje duševnih vprašanj sedanjega človeštva. Razen tega vidijo mladokitajci v krščanstvu kot tuji religiji zopet nevarnost za svojo nacionalno samostojnost. Vodstvo protikrščanskega gibanja ima v rokah nacionalna zveza kitajskih študentov. Ta zveza je naravnost zapovedala svojim članom, šuntati ljudstvo proti krščanstvu, razširjati protikrščanska predavanja, smešiti krščanske resnice, preprečevati in motiti krščanske misijonarje pri službi božji in pridigi, itd.

Duševni voditelji mladokitajcev skušajo v verskem oziru uveljaviti svoje lastne religiozne nazore. Budizem postaja, zlasti pa med izobraženstvom, vedno bolj moderen. Ustanavljajo se budistična mladinska društva in časopisi, ki pišejo v tem duhu.

Glede ustroja države, družbe in družine so mladokitajci skrajno radikalni. Mož in žena smeta samo eno leto skupno živeti. Otroci naj se vzgajajo v posebnih vzgojevališčih ali otroških vrtcih. Kdor ni Kitajec, se sploh ne sme vmešavati v kitajske zadeve. Slične radikalne ideje zastopa tudi ateistično komunistična mednarodna kitajska stranka.

Kako težavno stališče imajo v takem krščanstvu nasprotnem ozračju katoliški misijonarji, si lahko mislimo. M. M.

PROTESTNI SHOD NA MORJU.

Prebivalci vasi Cros de Cagnes, ki leži blizu Nizze, sami ribiči, se že dalje časa trudijo, da bi se odcepili od dosedanje občine in ustanovili samostojno občino. Vršilo se je že več zborovanj, ki so bila včasih zelo viharna in na katerih so slišala oblastva marsikak oster napad. Pred kratkim je bil zopet sklican shod na trgu; pojavil pa se je po naročilu županovem policijski uradnik, ki je protestni shod prepovedal. Dobro, so si mislili domačini; če ne tu, pa drugje. Odpeli so vse čolne in ladjice ob obrežju in v nekaj minutah se je peljalo ven na morje celo brodovje, seveda polno ljudstva. Pol milje od obrežja se je ustavilo; največja ladja je veljala kot govorniški oder, okrog in okrog pa so se zbrale male ladjice in shod se je začel. Potekel je mirno. Zborovalci so sprejeli resolucijo in se nato odpeljali nazaj k bregu. Tu pa je stal policist in pisal zapisnik.

+ Ijubeznivosti med poslanci. Angleški zaladinski kancelar (finančni minister) Winston Churchill je velik humorist, ima dosti časa in se rad zabava. Zadnjič je bila v angleški spodnji hiši debata o nekem zakonskem načrtu. In v tej debati, o enem samem načrtu, so si povedali poslanci najrazličnejše ljubeznivosti, ne v jeziku angelov, temveč v jeziku zmerjanja. Churchill je lepo za mizo sedel in je vse ljubeznivosti zapisal. Pravi, da izrazi niso veljali morda drugim ljudem, temveč poslanskim tovarišem samim. Pa je angleški parlament še najbolj dostojen. 70 krat so si zaklicali brigant (ropar in razbojnik), 45 krat tat, 13 goljuf, 12 krat lump, 10 krat bandit, 3 krat morivec!

+ Numerus clausus na ruskih univerzah. Za letošnje leto znaša numerus clausus akademikov na sovjetskih univerzah 16.230. Treba pa je imeti še posebno dovoljenje od sovjetskih oblasti. Rezerviranih mest 13.154.

+ Mednarodna podonavska komisija. Danes v četrtek se sestane na Dunaju mednarodna podonavska komisija, sestoječa iz zastopnikov Nemčije, Anglije, Francije, Italije, SHS, Češkoslovaške, Madžarske, Avstrije, Bolgarske in Rumunije.

+ D'Annunzio tretjerednik. Te dni so poslali kombataniti v Pescari svojemu ožjemu rojaku Gabrijelu D'Annunziu brzojavko, v kateri prosijo obvestila o njegovem zdravju. D'Annunzio je odgovoril in se pohvalil s svo-

jim zdravjem; nazadnje pa je dostavil: »Ne prosite zame Boga, marveč dotaknite se zame vseh Vaših amuletov proti usodi.« (Med priprostim italijanskim ljudstvom je zelo razširjeno praznoverje; ako srečajo n. pr. kakega pohabljenca, ki je od rojstva tak, začno hitro gladiti razne amulete, žeblice itd., češ da bi jih ne uročil.) S to blasfemično šalo D'Annunzia se peča »Osservatore Romano« in opozarja, kako malo se take besede spodobijo možu, ki hoče veljati za mistika in frančiškana. D'Annunzijevo novofrančiškantvo je brez Boga in brez čednosti in se Frančiškovo ime v takih ustih le zlorablja.

+ Jazz-banda v cerkvi. V neki cerkvi v Los Angelesu v Severni Ameriki igra pri bogoslužju ob nedeljah — jazz-banda iz znane »bara. Cerkev je vedno prenapolnjena! Se razume, da je cerkev protestantska, oziroma sektantska.

+ Zračni raznašalci. »Berliner Zeitung am Mittag«, list znane založbe Ullstein ima lastna letala za razpošiljanje časopisov na Nemškem. Zdaj potujejo dnevno v to svrhu tri letala brze proge, ki se lahko spustijo na tla, ne da bi potrebovala velikega letališča. Upravništvo prištedi z letali toliko denarja, da je sklenilo polagoma odpustiti vse raznašalce v večjih krajih na deželi.

+ Zenske pravice. Zveza danskih žensk je predložila parlamentu načrt, po katerem naj se uradno odpravi naslov fröken-gospodična, kar se je zdaj tudi res zgodilo. Vse ženske se imenujejo odslej kar frue-gospa — ker nikogar ne briga, ali je dotična omožena ali ne in vživajo tudi vsi moški naslov »gospoda« brez ozira na rodbinsko stanje.

+ Spomenik Ljenuju na Kavkazu. Na vzvišenem kraju Gruzinske glavne ceste na Kavkazu bodo postavili 8 metrov visok spomenik Ljenuju.

+ Milijonkrat večji kakor solnce. V angleški astronomski družbi je predaval dr. Steavenson o novi zvezdi, ki jo je v kozmiški megli odkril dr. Maks Wolf. Po spektru te zvezde sklepa, da je nekaj milijonkrat večja in svetlejša kakor solnce. Vsled velikega napredka v gradnji daljnogledov je upati, da bo znanost kmalu dognala še kaj natančnejšega o tej zvezdi.

+ Wellingtonov najnevarnejši sovražnik. Angleški general Wellington bi l. 1815. gotovo ne bil posekal Napoleona pri Waterloo, če bi ne bil prejšnje leto bežal pred enim samim španskim slikarjem; v grobu bi ne bil vodil armad in dobival bitk. Stvar je taka-le: Leta 1814. se je prišel Wellington v Madrid k slavnemu slikarju Goyi slikat. Goya je imel sicer že dobrih 71 let na plečih, a slikal je srdito, kakor bi drva cepil. Wellingtona je skrbelo, kakšna pacarija se bo zmaličila pod tem divjim čopičem, in je tudi slikarju o svoji bojarni povedal. Goya pa hud! Pograbil meč in se zakadi v generala. General seveda skoči pokonci in jo ubere iz ateljeja, kar so ga nesle noge. Ko se je Goyi čez malo polegla, ga je pa popadel strah, kaj bo z njim. Ječa ga čaka, to je gotovo. In sedaj je zbežal on, in sicer v Francijo, v Bordeaux, kjer je 1823 umrl.

Ženski svet

Žensko in otroško delo v Indiji. Lady Chatterjee, državna uradnica v Britanski Indiji, je sestavila statistiko o ženskem in otroškem delu v navedeni deželi. Po njenih podatkih se je žensko in otroško delo po tovarnah v zadnjih 30 letih popetorilo. Leta 1922. je delalo po indijskih rudnikih pod zemljo — to delo je prepovedano samo za otroke — 40.000 žensk.

Ženske v obrti. Passavska trgovska zbornica je nedavno imenovala za sedlarsko mojstrico go. Uttendorfer, ki je z uspehom položila mojstrsko izkušnjo.

Zveza nemških akademičark. V Nemčiji se je pred kratkim ustanovila Zveza nemških akademičark, ki združuje ženske organizacije vseh akademičnih poklicev in starejšinskih zvez vseh smeri in svetovnih prepričanj. Namen Zveze je med drugim, da pomaga ustvariti enotno tradicijo akademičnega ženstva.

Boj za žensko vodstvo na dekliških šolah. Dočim se je v naši državi — kakor že preje v Avstriji — vprašanje ženskega vodstva na dekliških ljudskih in meščanskih šolah rešilo kot ob sebi umevno, pa vodijo učiteljice v Nemčiji in Angliji še vedno trd boj zanj. Moško učitelstvo se z vsemi močmi upira proti temu, da bi moralo lepa voditeljska mesta prepustiti ženskim tovarišicam, ki imajo seveda enak študij za seboj. Pred kratkim je bila na mešani ljudski šoli v Essenu imenovana za ravnateljico prva ženska v Prusiji (ga. Maria Edler). — Na Angleškem je Narodna zveza učiteljic nedavno ponovila zahtevo, da se učiteljicam odpre pot do vodilnih mest in da se jim prizna za enako delo enako plačilo, kakor ga prejemale moški učitelji. Na to je učiteljska strokovna organizacija sprejela sklep, da ne sme noben učitelj sprejeti službe na šoli, ki bi imela žensko vodstvo; ravnotako se bodo učitelji z vsemi silami borili proti temu, da bi dobivale učiteljice enako plačo kakor učitelji, in sicer če treba tudi s štrajkom.

Gospodarstvo

Peronospora na poznem hmelju.

O tej bolezni piše glasilo Nemškega hmeljarskega društva v München-u naslednje:

Po sedanjih uradnih in tudi po poročilih naših udov se širi peronospora vsled po mrazu in deževju povzročenih ovir v razvoju rastlin — kakor tudi drugače ni bilo pričakovati — po raznih naših okoliših.

Tendencioznim poročilom v tej zadevi se mora nasproti ugotoviti: prvič, da se bolezen ni pojavila v vseh okoliših, drugič, da se je bolezen lotila večinoma le mladih nasadov in tretjič, da so večinoma v visokih legah okuženih okolišev dosedaj zdravi.

Ugotoviti pa se nadalje tudi mora, da ni vsaka izprememba barve na listih in trtah posledica peronospore, nego je povzročena tudi po drugih činiteljih.

Razveseljivo je dejstvo, da se razvoj nove bolezni opazuje povsod z največjo pozornostjo in da se vse ukrene v energično obrambo in zatiranje iste.

Od raznih strani se nam javlja, da je imelo škropljenje slabe posledice, katere se pa ne smejo pripisovati le škropljenju, nego so tudi posledice drugih, zunanjih vplivov. Vendar se priporoča, da se vporablja namesto 1% le ½ % galično-aprove brozge in da se naj škropljenje opusti in hudi vročini.

Tudi se ne priporoča, da se hmelj v pospeševanje rasti gnoj z lahko raztopljivim dušičnim gnojilom (čilski soliter), ker se po izkušnjah ve, da so takšni, umetno kvišku pogognani nasadi manj odporni proti raznim boleznim in škodljivcem.

Zivahno delovanje, ki ga uprizarjajo hmeljarji raznih okolišev v zatiranje peronospore tolmačijo gotovi krogi napačno kot znak okuženja vseh okolišev Nemčije, dosiravno je to delovanje uprizorjeno zgolj v zabranitev večjega razmaha te bolezni, ker so si vsi hmeljarji v svesti, kako velikanska škoda bi nastala, ako bi se ne storilo takoj in povsod vse, kar zamore zabraniti in zatirati tega novega škodljivca. Brezdvomno je, da bolezen ne bo ostala pred političnimi mejami. Dasi vemo, da se širi bolezen le po Angliji, Belgiji, Jugoslaviji in Nemčiji, vendar je prav mogoče, da bo obiskovala tudi še druge, hmelj pridelujoče, dosedaj neokužene države.

A. P.

Izkaz o stanju Narodne banke z dne 31. maja 1926. (Vse v milijonih Din; v oklepaju razlika napram stanju z dne 22. maja 1926.) Aktivna: Kovinska podlaga 428.6 (+1.7), posojila: na mero 1094.4, na vrednostne papirje 216.3, skupaj 1310.7 (—22.2), račun za odkup kronskega bankovca 1151.9, račun začasne zamenjave 348.8 (+0.4), državni dolg 2966.3, vrednost založenih državnih posestev 2138.3, saldo raznih računov 497.5 (—32.9), skupaj 8837.2; pasiva: glavnica 29.8, rezervni fond 7.7, bankovci v obtoku 5627.2 (+100.5), račun začasne zamenjave 348.8 (+0.4), državne terjatve 67.0 (—150.9), obveznosti: po žiru 362.8, po raznih računih 173.0, skupaj 535.8 (—3.0), vrednost založenih državnih posestev 2138.3, ažijska 82.3, skupaj 8837.2; obrestna mera je ostala neizpremenjena.

Urad lipškega velesejja za Balkan. Ker uvidevajo Nemci rastočo važnost balkanskih držav za svojo industrijo, je otvoril urad lipškega velesejja poseben biro za balkanske države s sedežem v Beogradu. Zanimljivo je, da urad v prvi vrsti za Jugoslavijo in stoji v najtesnejših zvezah s častnimi zastopniki lipškega velesejja v raznih mestih naše države. Urad daje nemškemu poslovnomu svetu pojasnila o tržišnih, carini, prometu in sploh gospodarstvu Jugoslavije. Adresa urada, katerega vodi g. H. W. Schuster, je »Balkangeschäftsstelle des Leipziger Messamts, Beograd, Cubrina ul. 8.« Enake urade že vzdržuje velesej v Londonu, Newyorku, Parizu, Rotterdamu, Stockholmu, na Dunaju in v Curihi.

Nova podružnica Zadruga gospodarske banke v Kočevju. Kakor šujemo, otvori Zadruga gospodarska banka v Kočevju, ki imajo kreditne in deževju povzročenih ovir v razvoju rastlin — kakor tudi drugače ni bilo pričakovati — po raznih naših okoliših.

Konferenci o obrestni meri. Dne 8. t. m. se je vršila pri ljubljanski podružnici Narodne banke konferenca denarnih zavodov, ki imajo kredite pri Narodni banki. Na tej konferenci so bili določeni sledeči zavodi, ki pošljejo svoje zastopnike h konferenci o obrestni meri: Ljubljanska kreditna banka, Zadruga gospodarska banka (fakultativno), Zadruga banka in Mestna hranilnica. Predmet konference pri Narodni banki v Beogradu je vprašanje obrestne mere. Ugotoviti moramo, kar so priznali pri zadnjem obisku tudi gg. viceguverner Protić in gen. ravatelj Novaković, da je obrestna mera v Sloveniji najnižja v celi državi in priznala, da je davčna obremenitev denarnih zavodov v Sloveniji nezmožna.

Trgovina s vinom v Šibeniku. Kakor poročajo iz Šibenika, leži v šibeniški občini 30.000 hl vina za izvoz, od česar odpade na samo mesto Šibenik 18.000 hl. Cene se gibljejo od 425—450 Din za hl. Zadnji čas se vina skoro nič ne izvažajo.

Znižana vstopnina na VI. Ljubljanskem velesejju od 26. junija do 5. julija 1926. Da se omogoči obisk te naše največje narodno-gospodarske prireditve prav vsakemu, je sklenila uprava velesejja, da se zniža vstopnina za obisk letošnjega velesejja. Permanentna legitimacija, ki upravičuje do poljubnega vstopa na velesej in tudi zvečer na vinski oddelek, in katere posestnik je deležen polovične vstopnine na vseh osebnih in brzojavnih vlakih in parnikih (razven S. O. E.), je veljala prejšnja leta 50 Din, letos pa stane samo 30 Din. Legitimacija se že dobi v predprodaji v uradu Ljubljanskega velesejja, pri Putniku in Ljubljanski kreditni banki in pri Josipu Zidarju, Dunajska cesta v Ljubljani. Legitimacije prodajajo tudi večji denarni zavodi, tujekoprometna društva in trgovske, obrtne in industrijske organizacije v vseh večjih krajih po državi, kakor tudi pri velesejskih zastopnikih. Vstopnice za enkratni vstop so po 10 Din. Rodbinska vstopnica stane 20 Din in upravičuje do enkratnega vstopa 8 oseb skupno, članov rodbine na velesej.

Lipski velesej. Zanimanje za svetovni sejem v Lipskem narašča v Sloveniji od dne do dne. Letošnji pomladni sejem je obiskalo 50 interesentov iz Slovenije, kar je za pokrajino z 1 milijonom prebivalcev veliko. Vsi obiskovalci (med njimi sta bila tudi dva zastopnika tiska) so bili izredno zadovoljni s posedom sejma in zatrjujejo, da bodo šli tudi na prihodnje sejme. Vsekakor je treba priznati, da je obisk sejma v Lipskem, ki je prvi na svetu, izredno hvalečen posel. Tu lahko navežete stikov z nemško produkcijo, ki je v celi vrsti panog vodilna na svetu. Zlasti pa je priporočati obisk tehničnega sejma; nudi tehniku in gospodarju slike najnovejših pridobitev, ki jih lahko s pridom uporabi v svojem obratu. Kajti le na ta način bo mogoče pospešiti napredek našega gospodarstva. — Kakor poročamo na drugem mestu, je ustanovil urad sejma posebno ekspozituro za Balkan v Beogradu. Glede informacij pa se je obračal na Ljubljansko trdnico Stegu in drugi, Gledališka ulica, v Pokojniškem zavodu.

Novi ravnatelji avstrijskih zveznih železnic. Avstrijska vlada je imenovala za glavnega ravnatelja avstrijskih zveznih železnic g. Franca Schnelldhena.

Borza

Dne 9. junija 1926.

Denar.

Zagreb. Berlin 13.50—13.54 (13.50—13.54), Italija 208.97—210.17 (209.16—210.36), London 275.40—276.60 (275.425—276.625), Newyork 56.543—56.743 (56.42—56.72), Pariz 169—171 (164.49—166.49), Praga 167.70—168.70 (167.75—168.75), Dunaj 8.0015—8.0415 (8.003—8.043), Curih 10.96—11 (10.96—11).

(72.20), Berlin 123 (123), Italija 19.075 (19.15), Pariz 13.45 (15.25), Praga 15.31 (15.31), Dunaj 72.98 (73), Bukarešta 214 (210), Sofija 3.75 (3.74), Amsterdam 207.60 (207.55), Kopenhagen 136.75 (136.75), Stockholm 138.25, Oslo 115.10 (114.60), Madrid 78.75 (78.25).

Dunaj. Beograd 12.47. Kodanj 187.10, London 34.40, Milan 26.14, Newyork 706.50, Pariz 20.93, Varšava 69.05, Valute: dolarji 706.50, angleški funt 34.82, francoski frank 21.17, lira 26.32, dinar 12.44, češkoslovaška krona 20.805.

Praga. Devize: Lira 124.80, Zagreb 59.48, Pariz 101.05, London 164.125, Newyork 33.75.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Ljubljana. 7% invest. posoj. 72—78, vojna odškodnina 299—302, zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 138—136, zaklj. 195, Ljublj. kredita 175—200, Merkantilna 100—104, Prastrediona 865—868, Slavenska 50 den., Kred. zavod 165—175, Strojne 65—73, Trbovlje 305—312, Vevče 100 den., Stavbna 55—65, Sešir 103 d.

Zagreb. 7% invest. posoj. 72—73.50, agrari 41—43, vojna odškodnina 304—305, ultimo junij 305—308, julij 309—312, Hrv. esk. 101—102, Kred. 104—105, Hipobanka 57—58.50, Jugobanka 92.50, Prastrediona 865—870, Ljublj. kredita 175 den., Srpska 130 den., Narodna banka 4000 bl., Zem. banka 120—130, Eksploatacija 25 bl., Sečerana 270—290, Nihag 22—27, Našice 900—950, Gutmann 215—220, Slavex 117—120, Slavonija 87—87.50, Trbovlje 305—310, Vevče 100 den., Danica 59 zaklj., Sečerana Vel. Bečkerek 825 den.

Dunaj. Podon-savaka-jadran 821.000, Zivno 712.000, Alpine 220.000, Greinitz 114.000, Kranjska industrijska 258.000, Trbovlje 405.000, Leykam 120.000, Jugobanka 113.000, Hipobanka 78.000, Gutmann 235.000, Slavex 160.000, Slavonija 45.000.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Smrekovi hodi od 25 cm naprej, lco naklad. post. 1 vag. 180—180, zaklj. 180, celulozni les, 70% smreka, 30% jelka, 1 in 2 m dolž, 10—24 cm deb., lco meja tranz. 220 den., smrekovi in jelovi hodi, 4, 5 in 6 m dolž, od 30 cm prem. naprej, lco Jesenice tranz. 300 den. — Zito in poljski pridelki: Pšenica, 76 kg, 2% primesi, lco vagon slov. post. 10 vag. 360—365, zaklj. 365, koruza, lco vag. slov. post. 1 vag. 180—180, zaklj. 180, koruza, lco vag. stremaka postaja 150 bl., koruza inzulanka, lco vag. prekm. post. 185 bl., oves rešetani, lco vag. naklad. post. 195 bl., ajda domača, lco vag. slov. post. 255 bl., proso rumeno, lco vag. Ljubljana 217.50 bl., rž, lco vag. Ljubljana 217.50.

Sport

JUNIORSKI PROPAGANDNI MEETING SK ILIRIJE.

SK Ilirija priredi dne 20. junija ob 15 na svojem prostoru juniorski propagandni meeting.

Tekmovalo se bo v dveh starostnih kategorijah. V kat. A bodo smeli nastopiti atleti, ki 1. januarja 1926 še niso dosegli 16 let, v kat. B pa oni, ki 1. januarja še niso dopolnili 18 let.

Startati bodo smeli le pri JLAS verificirani atleti. Prijavnina je Din 5 za osebo in točko. Prijave s prijavnino je nasloviti na naslov: J. Cop, Ljubljana, kavarna Evropa. Rok za prijave poteče 13. t. m. ob 12. Naknadne prijave se bodo sprejemale proti dvojni prijavnini do 17. t. m.

Tekmovalo se bo po pravilih JLAS. Prvi trije v vsaki panogi bodo dobili priznanice.

Razpored tekmovalja: Kat. A: tek 60 m, skok v daljavo z zaletom, skok v višino z zaletom, sun krogle (5 kg, obojerno), met diska (oboje-ročno); kat. B: tek 100 m, tek 1000 m, hoja 1500 metrov, skok v višino z zaletom, skok v daljavo z zaletom, sun krogle (5 kg, obojerno), met diska (oboje-ročno).

ILIRIJA : VILLACHER SV.

V nedeljo, dne 13. t. m. odigra Ilirija na svojem igrišču revanško tekmo s koroškim vrhokom Villacher SV. Beljačani predstavljajo zelo odpornega, skrajno ambicioznega protivnika, ki igra večinoma z dolgi mi pasli in čigar igra je zgrajena v prvi vrsti na fizičnih prednostih moštva: na hitrosti, vztrajnosti in prodornosti. S temi lastnostmi so vzeli zmago že marsikateremu taktično močnejšemu nasprotniku, tudi reprezentanci Ljubljane, je nedavno v Celovcu, ki jedva dohaja Beljačane, komaj dosegla neodločen izid. SV beleži tudi nekaj dobrih novjših rezultatov, in sicer proti Linzer ASK, prvaku G. Avstrije, 8:1, Eintracht, München 2:1, Grazer AK 1:1. — Zanimiv sport obeta tudi predtekma med izvrstno rezervo Ilirije in najmlajšim članom LNP SK Krakovim.

Jubilje dvestote tekme za SK Ilirija slavi v nedeljo povodom gostovanja beljaškega SV goalgetter Ilirije Oton Oman; istočasno slavita stoto tekmo za svoj klub golman Miklavčič ter deseti half, internacionalce dr. Stane Tavčar.

Pred tekmo Opera : Drama v nedeljo, dne 13. t. m. se vrši na sportsnem prostoru Ilirije od pol 11 dalje promenačni koncert. Ob 10 nastopita kl predigri odlični juniorski moštvi Ilirije in Hermesa.

NAŠE PRIPRAVE ZA BODOČO OLIMPIJADO.

Da se pravočasno pripravijo denarna sredstva za primerno udeležbo naše države na prihodnji olimpijadi v Amsterdamu leta 1928, so se odločile naše državne sportne zveze, da osnujejo takoj odbor, ki bo vodil vse delo. Tehnične predprilave, trening in ostalo je itak v rokah vsake posamezne zveze, materialne zbirke in propagando pa naj vodi »Medvezni odbor za IX. olimpijado«. V soboto so se sestali v Zagrebu delegati skoro vseh zvez ter so ustanovili gornji odbor. Za častnega predsednika je bil izvoljen naš zunanji minister g. dr. Momčilo Ninčič, za častnega podpredsednika g. grof Bombelber, predsednik odbora je dr. Stevo Hadži, podpredsednika gg. dr. M. Pandaković in Ugrinič, I. tajnik Riger M., II. tajnik Cegur Ivo ter blaginjak g. Bartole, a člani so po dva delegata vsake zveze. Za Ljubljano pa v odboru gg. dr. Hubert Souvan in Joso Gorec. Odbor prične takoj z delom, prevzame imovino izvršnega odbora za VIII. olimpijado ter ustanovi v vseh mestih svoje pododbore v svrhu organiziranja podrobnega dela. Na sestanku se je med drugim tudi ugotovilo, da

razni napadi v zagrebških listih na stari odbor in na olimpijski odbor niso utemeljeni.

MEDNARODNA ALPSKA VOŽNJA.

Ideja alpske vožnje je že starejšega datuma. Italija je že večkrat hotela organizirati alpsko vožnjo, toda ker bi šla pot samo po italijanskih Alpah, ta vožnja ne bi bila mednarodna. Letos pa sta nameravala prirediti naš Avtoklub in avstrijski Avtoklub mednarodno Alpsko vožnjo, ki pa so jo pred par dnevi Avstrijci odpovedali, in sicer iz razloga, ker bi po programu, ki so ga sicer prej že sprejeli, morali dne 28. junija, na dan atentata na Franca Ferdinanda, pasirati Sarajevo. Ker je in prireditve odpovedana, namerava naša Avtoklubskekcija Ljubljana prirediti vožnjo na Ljubeli, o kateri bomo v kratkem prinesli nekaj več podatkov.

Ker je naš Avtoklub, zlasti sekcija Ljubljana, od tej prilike izvršil že vse predprilave, in so te priprave že tako obsežne, da bodo koristile tudi v prihodnje ne samo za vožnjo, ampak tudi razvoju avtomobilizma v naši državi sploh, mislimo, da ne bo odveč, če spregovorimo o tem.

Takoj ko sta avtokluba ugotovila, da se bo vršila tekma, je ljubljanska sekcija poslala g. majorja Jakliča, tehn. referenta, na izvid v Sarajevo, Mostar, Dubrovnik in Split, kjer je našel popolno razumevanje oblasti. Kluba sta sicer sklenila, da se vrši vožnja tudi po Srbiji v svrhu propagande za avtomobilizem, toda zaradi tehničnih ovir (pre-slabe ceste in predolgo trajanje 14 dni) bi morala vožnja po Srbiji sploh odpasti.

Skupno bi znašala proga za avtomobile 5062 kilometrov, za motorna kolesa pa 3333 km. Organizirane so bile kontrole, odseki; izdelana je bila do ure točna tabela, kdaj pasirajo vozila kak kraj; pripravljeni parki za shrambo voz. Na Dunaj je bilo poslano večje število prospektov za Bled s kartami, navedbo točnih cen v vseh hotelih, s čemer je bila izvršena velika propaganda za tujski promet.

Priprave so imele tudi to dobro stran, da je ljubljanska sekcija stopila v ozke stike z ravnokar ustanovljeno splitsko sekcijo, kateri pomaga pri njenih težkotah. Stiki so izredno priširili in Splitčani so obljubili, da prirede v kratkem avtomobilni izlet Split—Bled v znak zahvale za sodelovanje z ljubljansko sekcijo.

NURMI, MOČ VOLJE, POTRPEŽLIVOST.

Vprašali so ga, kakšna navodila daje mladim začetnikom. »Splošnih predpisov treniranja ni in jih tudi jaz ne morem dati. Temeljna načela so itak znana in jih beremo v vsaki sportni učni knjigi. Nekaj bom pa vendarle povedal. Mislim, da je v mladih letih najbolje, če treniramo vztrajnost. (To mnenje ima tudi H. Kholmleinen). Teoretični večkrat pravijo, da se moramo najprej vaditi v hitrosti; to ni prav, po tej poti ni šel doslej še noben prvovrstni tekač. Seže ko smo si pridobili vztrajnost, gremo nad krajše razdalje. Samo tisti, ki hočejo tehati na 100 do 400 m, naj ne trenirajo na dolge razdalje, tudi v mladih letih ne.

Splošno pa način teka ne temelji na številu dni treniranja, temveč na tem, kako jih razdelimo. Letanje po cestah se mi zdí nepotrebno; če hočeš postati hiter, teči 100 do 1500 m; če hočeš dobiti vztrajnost, teči 400 do 1500 m večkrat, na cesti ven ti ni treba hoditi. Vsakomur, ki hoče v teku kaj doseči, svetujem, naj si napravi v pomlad načrt za polne uspehe. Treniranje postane na ta način bolj energično in bolj smoteno. Zmeraj sem mislil na to, da dosežem dober uspeh, ne samo, da zmagam. Za uspehom je zmeraj več dela kakor

Heinrich Federer:

Cudež v Bolzeni.

Srednjeveška povest.

Župnik Aldo Aldi di Senti je govoril v Bolzeni z lahnim glasom župljanom o lepoti bratske ljubezni. Mnogo zgledov iz starih knjig je navedel, pognanskih in krščanskih. Bil je namreč učenjak. Govoril je o Kastorju in Poluksu, Ahilu in Patroklju, hkrati o Davidu in Jonatanu. Toda njegov glas je ostal tenek in suh kot šumenje starih listov v knjigi, nikdar ni zavela sapica navdušenja skozi to papirnato bitje. Ljudje so tudi dosti slabo poslušali, zehali so ali se razgovarjali ali zaspali. Na nekaj pa so strogo gledali: stali so v dveh ločenih skupinah pod prižnico, z rumenimi in modrimi trakovi; med njimi je zijal oster prepad sovraštva. Celo ljubki dečki družine Benoni ter šest- in sedemletne deklice v dolgih suknjičih iz rodbine Quatri, ki so si stanovali nasproti v Via Santa Christina in napeli vrvice od hiše do hiše, če so bili starši na trgu v Orvieto, in spuščali po njih sem ter tja prstane iz žice in si jih natikali na prste, kot bi bili sedaj poročeni, celo ti nedolžni otroci so gledali zdaj mrtvo drug ob drugem na prižnico ali pa še rajši angelčke na stropu.

Aldo Aldi je govoril nejevoljno dalje. Ta široki presledek med poslušalci mu ni ugajal. Zavzel se je, da ne bo prej opešal, dokler se ne zoži ta cesta sovraštva, dokler ne bo samo ozka ulica za nekaj sitnežev, nad katerimi se bodo drugi zabavali. Toda namesto tega se je zdelo, da se ta cesta med njegovim govorom vedno bolj širi in da se edini, ki koraka ponosno po nji, vedno bolj neolikano vede — bratski spor.

Začel se je z imenovanima družinama Benoni in Quatri. Ta dva stara družinska očeta sta sklenila

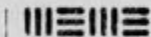
v četrti križarski vojni srčno prijateljstvo in pri nekem silnem viharju hkrati obljubila, da bosta sedzidala cerkev, če uvideta valovom. Innocenc III. sam je blagoslovil njuno obljubo z bleđimi, svet vladajočimi rokami. Toda temeljev še niso položili, ko sta oba križarja umrla. Sorodstvo je bilo številno, ki je bilo vedno drugih misli in je drug drugemu nasprotovalo, kaj in kako sta nameravala ustanovitelja izšiti obljubo. Nasprotstvo je vedno bolj rastlo. Benoni so hoteli preprosto cerkev, brez zunanjega bleska, notranja oprava, zlasti tabernakelj, naj bi pa bila dragocena; denar naj bi se porabil posebno za pobožne ustrove kot obletnice, črne maše, in nekaj ljudi naj bi vedno molilo pred Najsvetejšim. Temu so pa ugovarjali Quatri, ki so hoteli imeti stavbo podobno veličnici, ki se naj bi odlikovala po marmornatem veličastvu pred mestnimi hišicami. Služba božja v cerkvi naj bi bila sicer preprosta in dostojna kot srce poštenega kristjana v Bolzeni, toda obraz tega človeka naj bi na zunaj tako mogočno in krasno vplavilo, da bi prisilil tisoče, da si ogledajo tudi notranjščino. Za pročelje cerkve naj bi porabili največ denarja.

Drugi meščani in nekaj duhovnikov je odobravalo oboje mnenje. Toda čim bolj so se nagibali k stranki za pročelje ali za tabernakelj, tem bolj so večali prepir. Polagoma je rastla neeindnost ne samo glede zidanja cerkve, tudi sicer so si začeli nasprotovati v vsem vedenju. Benoni so živeli skromno, varčno, strogo in si tesneje oklepali modri pas okrog ledij. Quatri so si pa več privoščili in, poskakali vse solnčne strani v življenju. Oni so brali samo pobožne in modroslovne priese, ti so pa peli tudi arabske pesmi, katere so prinesli iz Španije in z Vzhoda. Oni niso pošiljali sinov v Salerno, kjer so imeli Mavri izvrstne učitelje v astronomiji in algebrji; ti pa niso dajali otrok samo v Salerno, ampak obiskati so morali tudi lepi otok Sicilijo in vsrkati vase globoko gibelinski zrak. Quatri so namreč držali — skrivaj s Štav-

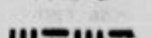
lovci. Benoni so pa stali kot železni stebri pod bojnim in zmagovitim obokom papežev. Najbrž si je bilo na obeh straneh prav blizu to, česar ne moremo s surovimi strankarskimi očmi nikdar doumeti, ampak samo zmesti in zavozlati — plaha notranjost duše. Če bi se srečale te duše kedaj nepričakovano, brez političnih znakov in strankarskih barv med vrati tako, kot se bodo srečale nekoč med železnimi podboji večnosti, najbrž bi se začudile, kako so si podobne v dobrem in zlem. Rajši bi rekle druga drugi, ti in hodie prijateljski skupaj skozi ostalo življenje. Tako so pa videle v nasprotniku samo čisto, zlobno nasprotstvo. In kjer so se dobile, je prišlo do pretepa, dokler ni ostalo na mestu nekaj krvavih cunj in zopet del človeške narave.

Župnik Aldo Aldi, ki je stal na prižnici in se čudil, da je ljudstvo pod njim tako ločeno, ni tega pohujšanja, žal, dolgo niti opazil. Ko je vedno bolj plamtelo in užigalo celo zadnje dele mesta, takrat še celo ni hotel nič vedeti o tem. Narava ga je namreč vlekla v sobo h knjigam, češ, naj opravi kaplan Bruhino sam dušno pastirstvo. Bral je sveto mašo in molil brevir, kot se spodobi, dajal v bogajme in se natanko postil ob zapovedanih dneh. Semtertja je tudi pridigoval, toda dolgočasno, kot bi bral, ker ni imel naravnega daru prostega govora in je že prvi stavek pokazal, kot da hoče obravnavati kako znanstveno tvarino. Največ časa se je pa zabubil v svojo sobo, proučeval matematične tabele; se zariil v razne skrivnosti fizike in kemije, topil kovine, kuhal in upal, četudi se mu je marsikateri kozarec razletel, da bo zraslo iz kake mešanice nekaj cvetočega kot kaka mladost, ali nekaj svetlega kot neke nove vrste zlato. Če so pa le preveč vpili na cesti, je odgrnil nekoliko zaveso pri oknu, iztegnil zaprašeni učeni nos boječe med oknice in prosil: »Prosim, prosim, prijatelji, bodite mirni!«

(Dalje sledi.)

Priporočamo »Crilove knjižnice« v Mariboru: 8. zvezek: Oracy Duška. Roman. L. del. 16 Din. 9. zvezek: Conan Doyle: V libijskih puščavi. Roman. 12 Din. 10. zvezek: Bernetti: Živ pokopan. Povest. 8 Din. 11. zvezek: Camelli: Izpoved socialista (Od socialista do duhovnika). 16 Din. 13. zvezek: E. Lešnik: Sumi, šumi Drava. Črtice iz mariborske zgodovine. 5 Din. 14. zvezek: Ljubša: Slovenske gorice. 7 Din. KOL.

za zmago. Torej vztrajnost, moč volje, potrpežljivost.

Jutri bomo še povedali, kako je treniral Nurni v Berlinu v dneh pred binkoštnim ponedeljkom, torej v dneh pred njegovim zadnjim rekordom. Vse, kar on dela in kar njemu prija, seveda ni za vsakogar, a kar smatra on za pravo, iz tega si lahko vsak nekaj izbere, kar mu pride v dobro.

ALI MORE PES PREPLAVATI KANAL?

V zadnjem »Sportnem tednu« smo pisali, da bo Amerikanka Cannone v spremstvu svojih dveh pesov preplavala Kanal. Plavalca je z njima že večkrat v ledeni vodi Hudsonovega zaliva in so ostali po več ur v vodi skupaj. Njena dva pesa sta veličanska Novofundlandci; ti psi so izborni plavalci in vzdržijo v morju tudi v viharju; večkrat so koga rešili, da ni utonil. In vendar, Kanal, to je nekaj drugega. Strokovnjaki so prepričani, da ga noben pes ne more zmagati in da more pes neprestano plavati samo par kilometrov. Natančnih ugotovitev še ni, a bo že držalo. Človek si lahko

pomaga tako ali tako, se uleže na hrbet itd., pes ima pa samo en način plavanja in se zato dosti preje utruji. Plavanje čez Kanal traja okoli 20 ur, in tega noben pes ne zmora. Zato vsetujejo hudomušneži ameriški plavalci, naj si vzame za spremljevalca rajši mroža ali kito; še bolje pa, če vzame delfina in mu poje, jo bo kar nesel po valovih Kanala.

KAJ BO ZASLUŽILA SPARTA V AMERIKI?

Praska Sparta gre v Ameriko, krasni so pogoj potovanja. Povabil jo je neki nogometni klub v Chicago, za deset iger; štiri igre pa igra lahko še posebej, v njeno dobro. Amerikanci plačajo vse stroške vožnje in vso oskrbo za 28 igralcev, dalje vso oskrbo, stanovanje itd. v Ameriki ter običajno plačo — Sparta je profesionalen klub. — Vrhu tega dobi še vsak igralec dva dolarja na dan, klub sam pa kot honorar za ekspedicijo še posebej 15.000 dolarjev. Igre se bodo vršile v New Yorku, Detroitu, Clevelandu, Chicago, St. Louisu in v Philadelphiji, v mesecih september in oktober.

Porotna zasedanja.

Ljubljanska porota.

VELETTATVINA.

Včeraj so stali pred poroto Viktor Lokar, tesar iz Struže pri Skofji Loki, Janez Beton, tesar iz Predoselj pri Kranju, ter brata Alojzij in Karel Legat iz Pristave pri Trzinu. Obtoženi so bili, da so vzeli pri trdnici Gassner in Glanzmann v Trzinu in sicer od leta 1923 različno predilno blago in bombaževino v skupni vrednosti 73.290 dinarjev, v kolikor je ugotovljeno. Tvorica ima to blago spravljeno v posebnem zavarovanem skladišču na otoku med Bistrico in Mošenikom, iz katerega so ga navedeni kradli čez celi dve leti. Takrat so vlamljali v skladišče, nedozidano okno pa maskirali zunaj z drevesi, znotraj pa z balami in tem potom iznesli iz skladišča velike količine izdelanega in izdelanega blaga, katero so spravljali v neko skladišče, ki so ga imeli v Križah. Od tam so razpečavali blago pes, z vozom ali po železnici do prve postaje, največ pa so ga razpečali v kraju, odnosno na Jesenicah. Obtoženci Beton si je kupil k svoji hišici vrt za 11.250 Din. Obtoženec Lebar je živel jako potrato. Obtoženci so se zagovarjali, da so dobivali prejo od tihotapev iz Avstrije. Koncem leta 1923 pa so se tovariši medseboj skregali, radi česar je tatvina prišla na dan. Senatu je predsedoval podpredsednik deželnega sodišča Keršič, votanta sta bila sodni svetnik Golia in sodnik dr. Krvin. Obtožbo je zastopal državni pravnik dr. Fellacher. Po zagovoru obtožencev, izpovedbah priči, govoru državnega pravdnika in advokatov je senat na podlagi pravednega porotnikov obsodil Viktorja Lebarja in Janeza Betona vsakega na pet let težke ječe, Alojzija Legata in Karla Legata pa vsakega na eno leto težke ječe. Glede poročila se je izreklo, da je neizterljivo. V te tatvine so pa vpletene kot pomagalka še druge osebe, ki se bodo še morale zagovarjati pred sodiščem.

Poravnajte naročnino!

Novomeška porota.

ROPAR, TAT IN VLACUGAR.

Dne 9. junija je stal pred poroto 27 letni Alojzij Intihar, pristojen v Trzinu, sameški rudar, vlačugar, katerega je obdolžilo državno pravništvo, da je 25. julija 1921 v Gredicah stari Mariji Juntez grozil, naj mu da 1000 K, sicer bo njena smrt, ter jo udaril dvakrat s krepelcem po glavi, da jo je oblija kri, in jo res oropal gotovine v znesku 100 Din. Nadalje je obtožen, da je ukradel dne 25. julija 1921 v Gredicah iz zaklenjene kleti Fr. Tratarja okrog 10 litrov vina; v noči na 28. april 1925 na Mirni v družbi tatinskega tovariša iz zaklenjene hiše gostilničarja Ivana Bulca več dragocenih predmetov; nadalje gostilničarju Janku Kolencu istotam iz zaklenjene kredence istotako več predmetov; ravnotako gostilničarki na Mirni Ani Smoletovi in pa 29. decembra 1925 v Frankolovem v družbi tatinskega tovariša iz zaklenjene trgovine Valentina Gorenška blaga v vrednosti več kot 6000 Din; vsega skupaj znašajo njegove tatvine vrednost nad 11.000 Din. O tem moži, ki je bil že predkaznovan, pravi obtožnica, da je dne 25. decembra 1920 pobegnil od druge čete 36. pešpolka v Varaždinu in se od tega časa potepal po Sloveniji, zlasti po Dolenjskem okrog svojega domačega kraja ter se preživljal večinoma s tatvino. Moži, kateri je moral po svojem begu svoj rok odslužiti, je po končani vojaški službi bival večinoma v Avstriji, od koder pa se je večkrat povrnil v domovino, izvršil kako drzno tatvino ter zopet izginil. Tatvine je izvrševal večinoma v družbi znanega in nevarnega vlomilca Janeza Šebata, ki odslužuje sedaj šestletno težko ječo v avstrijski kaznilnici Karla. Po izvedbi teh tatvin je obtoženec vnovič izginil v Avstrijo ter se pojavil šele 29. decembra 1925 v Frankolovem, kjer je v družbi še neznanega tovariša vlomil v trgovino Valentina Gorenška in odnesel stvari, o katerih smo že govorili. Dne 13. oktobra 1925 je bil obdolženec izpuščen iz jetnišnice okrogne sodišča v Celju ter se je od te

daj naprej do svoje aretacije 30. decembra 1925 potepal po Sloveniji ter se ne more izkazati, da se preživlja na pošten način.

Porotnikom je bilo stavljenih pet vprašanj in sicer glede ropa, glede raznih tatvin in glede prestopka vlačugarstva. Tri vprašanja so porotniki potrdili soglasno, ostali dva pa z devetimi, oziroma osmimi glasovi, nakar je bil obtoženec obsojen na 11 let težke ječe, poostrene vsako četrtletje s trdim ležiščem in postom, vsakega 25. junija pa a temnico. Sodnemu dvoru je predsedoval deželno sodni svetnik dr. Doleno, votanta sta bila višji sodni svetnik Kozina in okrajni sodnik Hočvar. Obtožbo je zastopal državni pravnik Barle, zagovarjal pa je obtoženca dr. Česnik.

Mariborska porota.

DVA PROTINRAVSTVENA ZLOČINA.

9. junija sta se vršili pred porotnim sodiščem dve tajni razpravi in sicer proti Maksu Kovaču, rojenem 16. 9. 1898 v Vojniku pri Celju, sedaj gospodarju in mesarju v Mariboru, v Trdinovi ulici št. 18, ker je zapeljal svojo še ne 14letno rejenko Vero Hajsingar. — Radi enakega zločina je prišel pred poroto Franc Veronik, rojen 20. januarja 1906 v Polani pri Mariboru, poljski delavec v Hočkem Pohorju, ki se je pregrešil nad komaj 13letno hčerko svojega gospodarja Marijo Domadenikovo. Zločin je prišel na dan šele, ko je deklica dne 16. februarja letos povila dete. Poleg omenjenega zločina je Veronik obtožen tudi ropa. Dne 12. julija 1925 je mladoletnemu Jakobu Kropcu grozil z nožem, ker je fant odtrgal eno črešnjo s sosedovega drevesa. Odvzel je pri tej priliki fantu s silo dva dinarja, katerega je našel v žepu.

Porotniki so potrdili vsa stavljenja vprašanja in je bil Maks Kovač obsojen na dve in pol leta težke ječe, Franc Veronik pa na šest let težke ječe.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 9. junija 1926.

Višina barometra 308,8 m

Opazovanja	čas	Barometer	Temperatura v C°	Rel. vlaga v %	Veter in brzina v m	Oblačnost 0-10	Vrsta padavin		V Ljubljani je
							ob opazovanju	v mm do 7h	
Ljubljana (dvorec)	7	761,0	15,2	81	NE 0,5	8		0,1	povprečni barometer višji je večerjal za 1,8 mm.
	8	760,6	17,7	69	ENE 0,5	6			
	14	759,4	22,9	55	SW 5	8			
	21	759,9	18,4	62	SSW 1	1			
Maribor	7	760,2	18,0	40	NW 1,5	2		31,0	
	8	760,3	20,0	70	SW 7	4			
	14	759,4	18,0	73	W 3	6			
	21	761,1	16,0	58	mirno	1		11,0	
Beograd	7	760,1	20,0	46	SE 1,5	4			
	8	759,7	15,0	—	NW 5	7		1,0	

Barometer je reduciran na morsk gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 755 do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica Din 1'50 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši t. Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor znakol!

Stekleno steno
kupi »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani

Trgovski POMOČNIK
mlajša moč, mešan. blaga, išče službe v mestu ali na deželi. - Ponudbe upravi lista v Mariboru pod »Marljiv«. 3939

Kuharico pridno in pošteno - katere razume tudi druga gospod. dela, sprejem takoj. Starost od 24 do 40 let. Plača po dogovoru. — Fani Polanc, valjni mlin, Radeče pri Zidanem mostu. 3985

Dva VAJENCA za mizar. obri se takoj sprejmeta. K. Magister, št. Vid 59 - nad Ljubljano. 3968

15-20 zidarjev dobi trajnega dela pri stavbeniku H. Schellu v Sp. Šiški, Maurerjeva 29.

Išče se zanesljiv, trezen hlapec
vaje konj, za kmetijo. — Plača po dogovoru. Zahleva se treznost in spoštnost. — Fran JUVAN, Gameljne, št. Vid n. Lj.

Poravnajte naročnino!

VEZILJKA
v stroj. vezanju popolnoma izvešana, predvsem Kurbel stroj, se takoj sprejme. — Ponudbe pod »Vezenje« na upravo lista. 3974

Točilni paviljon
se odda ZA VELESEJEM.
Pojasnila da Al. Kocmur, Kongresni trg 2.

Šofer s 16 let. prakso, oženjen, išče službe, najraje k oseb. avto. - M. Železnik, pošta Šmartno pri Litiji.

Prodajalka
ki je zmožna sama voditi trgovino, se išče za takoj. — Ponudbe upravi lista pod šifro: Poštena 3984.

Opremljena SOBA, mala, v sredini mesta, se takoj odda. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3976.

Soba se odda 2 gospodoma ali 3 gospodinjama. Naslov v upravi pod: »Dve osebi«.

STAMPILJE
T. RABIČ
KOLODVORSKA UL.

Naprodaj
vsele smrti (polkovnika Puteanyja) v gradu Tivolij (II. nadstropje, levo)

JEDILNICA, SPALNICA, jedilni SERVISI, stekl. SERVISI razne URE in še več drugih predmetov.
Pogleda in kupi se istotam od 14. t. m. naprej.

Pes - doberman
7 mesecev star, se zelo poceni prodaja. Pogleda se ga lahko od 13.—15. ure. Naslov v upravi št. 3972.

Večji ŠTEDILNIK
v dobrem stanju, naprodaj. — Naslov se izve v upravnistvu pod št. 3973.

KLAVIRJI!
Tovarna in zaloga klavirjev, prvovrstnih instrumentov različnih vrst, kar tudi lastnih izdelkov. Poseben oddelek za popravila. Uglajevanje in popravila za Glasb. Matico, Konservatorij in za druge institucije se izvršujejo od moje trdnice. — Točna popravila, zmerna cena, tudi na obroke. — Iščevalce klavirjev R. Warbinek, Ljubljana, Hiltorjeva ulica števil. 3.

KROJNA ŠOLA
Ljubljana, Stari trg 19

14. junija pričetek tečaja
kateri je urejen za krojače, šivilje in nešivilje, da ga lahko obiskujejo v popoldanskih ali večernih urah. — Revnejšim ugodnejši plačilni pogoji.

Stavbno podjetje
ACCETTO & drugovi
družba s o. z.
Maribor, Franciškan. ul.

Damske obleke
ter za deklice in dečke, in perilo - najceneje pri ANI DOBNIKAR
Celovška c. 81, Sp. Šiška.

Proda se dobro ohranjen
HARMONIJA.
Naslov v upravi lista pod: »Harmonij« 3942.

Trgovci in gostilničarji — POZOR!
Redki slučaj! Staroznana in dobro dočeta trgovina z mešanim blagom, nadalje istotako gostilna, z raznim zemljiščem vred ali brez istega, v lesno-industrijskem kraju, vsako podjetje posebej, se zaradi obiteljskih razmer takoj prodaja. Cena je zmerna (po dogovoru). — Ugodni plačilni pogoji. Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 3941.

Zobozdravniški atelje

dolgoletni in dobrodoči, v sredini mesta MARIBOR, se takoj ugodno ODDA radi bolezni lastnika. — Ponudbe in informacije naj se pošiljajo na upravo »Slovenca« v Mariboru pod šifro: »ZOBOTEHNIKA«.

Vsem, ki so jo poznali in z njo čustvovali, naznanjamo tužno vest: da je naša hčerka, oziroma sestra

Marijo Guček

rešil Bog dne 6. t. m. dolgega in težkega trpljenja.
Pogreb najne se vrši dne 9. t. m. ob 16. uri iz hiše žalosti na pokopališče.
Kozje, dne 7. junija 1926.

FRANC GUČEK, oče.
FRANC, KARL, JOSIP, IVAN, FRIC, ROBERT, bratje.
MILKA, ANA, sestre.

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI

Italijansko - slovenski slovar

Nad 40.000 besed z bogato frazeologijo in kratkim imenikom krstnih in zemljepisnih imen. Dr. Josip Valjavec. Cena vez. Din 70.—

Slovensko - italijanski slovar

Dr. Josip Valjavec. Cena vez. Din 65.—

Izdajatelj: dr. Fr. Kulovec.

Naznanila

Pokrajinska zadruga kleparskih, inštalacijskih in kotlarskih mojstrov v Ljubljani obvešča članstvo, da se vrši vaješka preizkušnja 25. junija 1926 ob petih popoldne v začasni zadrugi pisarni pri »Seštic« na Dunajski cesti. Po preizkušnji se vrši vpisovanje vajencev in splošni sestanek članov, nato odborova seja.

Viš-Glince. Prostovoljno gasilno društvo vabi na veliko vrtno veselico, katere se vrši v nedeljo 13. t. m. v gostilni pri g. Pavliču na Glincah z običajnim sporedom in zelo bogatim srečolovom.

Darovi

Podpornemu društvu slepih, Ljubljana, Wolfova ulica 12, so darovali: Uradništvo direkcije državnih železnic (strojni oddelek) preostali znesek od cvetja na krsto pok. direktorja g. Bračiča Din 277.—, Neimenovana, tu Din 25.—, G. Ignac Žargi, mesto venca pok. poslovodju g. A. Virant-u Din 50.—, Posojilnica v Cerknici Din 500.—, Posojilnica v Framu Din 200.— — Vsem plemenitim darovalcem se v imenu društva kar najpriskrbeje zahvaljuje predsednik G. Jurásek.

Poizvedovanja

Oseba dobro znana, katere je menda pomotoma vzela ženski dežnik v sredo dne 9. t. m. ob pol 11. uri, naj istega nemudoma odda pri frančiškanih na portu.

Izgubila sta se 2 ključka, zvezana z vrvcio. Kdor bi ju našel, naj ju blagovoli oddati v našo upravo.

Dolenjci, v nedeljo, 13. t. m. na orlovsko prireditev v Trzinu!

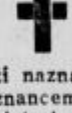

PALMA

KAUČUK PETE IN POTPLATE
morate nositi ob vsakem času. »Palma« ni razkošje, ker daje elastično, prijetno hojo, marveč je za vsakega praktičnega in štedljivega človeka neobhodno potrebna, ker je mnogo trpežnejša in cenejša kot usnje. En poskus Vas bo takoj uveril. Poslej ne boste hoteli nositi čevljev brez »Palme«.

Znižane cene in največje skladišče dvokoles, motorjev, šivalnih strojev, otroških vozičkov, otroških vozičkov, vsakovrstnih nadomestnih delov, pneumatike. Posebni oddelek za popolno popravilo, emaliranje in ponikanje dvokoles, otroških vozičkov, šivalnih strojev itd. — Prodaja na obroke. — Ceniki franco. »TRIBUNA« - F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana Karlovska 4

Potrži žalosti naznanjamo vsem sorodnikom in znancem žalostno vest, da je v torek zjutraj umrla naša draga mati, gospa

Roza Šporn

roj. Suhoveršnik

Pogreb nepozabne rajke bo v četrtek 10. junija ob 9 dopoldne na farno pokopališče v Mekinjah.
Mekinja, dne 8. junija 1926.

Alojzija Gama roj. Šporn, Ivana Sore roj. Šporn, hčere — in ostali sorodniki.